

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BİYOLOJİ BÖLÜMÜNDEN BEKLENTİLERİ

Hasan ÖZÇELİK^{1*}, Özge ÜNSER², Halime KAYMAZ³, Ayşe Nursal YAY¹

¹: Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, 32200, Isparta, Türkiye

²: Gülistan Mahallesi, sanat Sitesi, D Blok, No: 7, Isparta, Türkiye

³: Sancak mahallesi, Haser sokak, Umut Evler Sitesi, E Bl., No: 1/1, Selçuklu, Konya, Türkiye

Yazışılan yazar e-posta: hasanozcelik@sdu.edu.tr

Alınış: 25.09.2013 Kabul tarihi: 25.11.2013

ÖZET: Süleyman Demirel Üniversitesi Biyoloji Bölümü lisans programları 2011–2012 eğitim öğretim yılında anlamlı şekilde tercihten düşmüştür. Bu olumsuzluğun gerekçelerini anlamak, sorgulamak ve çözüm önerilerinde bulunmak amacıyla bu çalışma aynı yıl bitirme ödevi olarak yapılmıştır. Çalışma, bir anket çalışması olup bölümdeki lisans öğrencilerine ve mezunlarına 15’er soru yöneltilmiştir. 8. Biyoloji Günü programı sebebiyle bölüme gelen diğer Üniversitelerin öğrencilerine de aynı anket uygulanmıştır. Alınan cevaplar yorumlanmış, istatistiksel analizler yapılmış, gözlem ve deneyimlerimizle bölümün sorunları ve çözüm önerileri ortaya konulmuştur. Bölümde öğretimin genelde ezber ağırlıklı olarak verilmesi, biyologların yetiştirilmesinde arz-talep dengesinin bozulması, mezunların istihdam sorunu bölüme tercihi düşüren ana faktördür. Orta öğretimde gün geçtikçe temel bilimler eğitimi zayıflamakta, **sayısal** öğrencileri azalmakta; bu durum öğrencileri lisansa yerleştirmede nitelikte zayıflama olarak ortaya çıkmaktadır. Tüm olumsuzluklara rağmen biyolojiyi severek tercih eden özverili insanların varlığı ve her kademedeki ülkemizin nitelikli biyologlara olan ihtiyacı açıkça ortadadır. Anket sonuçlarına göre; öğrenciler çoğunlukla bölümü bir ön araştırma yapmadan bilinçsizce tercih etmekte, zamanla bilinçlenerek bölümü sevmektedir. Sınıflardaki öğrenci sayısı fazlalığının eğitimi olumsuz etkilediği; müfredatta yer alan bazı derslerin yetersiz veya iş hayatında gerekli olmadığı ya da çoğunlukla ezber ağırlıklı olması nedeniyle derslerde gerektiği kadar aktif rol alamadıkları belirtilmektedir. Öğrencilerin istihdam yetersizliği nedeniyle gelecek endişesi taşıdıkları ve çevrelerine yaptıkları negatif telkinler bölüme adayların tercihini azaltmaktadır. Çözüm için sınıf mevcudunun fazla olmaması, müfredatın güncellenmesi, uygulamaların artırılması, stajın zorunlu hale getirilmesi ve öğretmenlik vb. haklarının iadesi önerilmektedir. İstihdam sadece biyolojinin değil, tüm temel bilimlerin ortak sorunudur. Sorun çözümlenmezse temel bilimlerin uygulamalı alanlarına da sıçrayacak ve tüm disiplinlerin ortak problemi haline gelecektir. Orman, ziraat, veterinerlik, eczacılık, su ürünleri fakülteleri; çevre ve gıda mühendisliği bölümleri bu alanlardan bazılarıdır. Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK Başkanlığı organizatörlüğünde tüm ilgili kurumların sorunun çözümüne katkı sağlayacağı uzun süreli planlamalar biran önce yapılmalı ve uygulanmalıdır. Mesleğe ilgi duyan herkes kendi çapında katkı sağlamak için inisiyatif almalıdır.

Anahtar Kelimeler: Biyoloji Bölümü, Biyolog, Anket, İstihdam, Süleyman Demirel Üniversitesi

EXPECTATIONS OF UNIVERSITY STUDENTS FROM BIOLOGY DEPARTMENT

ABSTRACT: Suleyman Demirel University, Department of Biology degree programs preference were significantly decreased in 2011–2012 academic years. In the same year, this study was conducted as a final project to understand, query and in order to propose solutions, reasons for this negativity. In this study, a survey which were asked 15 questions to all students under graduate and some graduated from the department. Some students were come to the Isparta from Yüzüncü Yıl, Erzincan and Gaziantep Universities for the program of 8th Biology Day. The students were filled the survey form as other students. Answers of them were interpreted and statistical analysis was made and our department of problems and solution proposals are presented with our observation and experience. The main factors that reduce the choice of department; instruction is often given to mainly the memorization, imbalance of supply and demand of biologists up bringing and employment problem of the graduates. Basic science education are weakening by the day in secondary education, decreasing numeric students; this situation appears to be weakening quality placement of students under license. Despite all negativity, it is clear that the presence of dedicated persons who prefer loving biology and need for qualified biologists at all levels of Türkiye. According to the results of the survey; most of students weren't search before preference department of biology, by the time they love to become conscious. They reported that; high number of students are negative effect on education; their educations aren't enough for them, some of lessons which are in curriculum, are not necessary for their career and/or often, mainly due to the fact memorization as needed students often could not get an active role in courses. Choose the section decreased because students carry worrying about the future because of the lack of employment and their negative suggestions. For the solution, they proposed something; the class size is not more than, updating the curriculum, increasing the applications, internship must be compulsory, return the rights of the teaching, etc. Employment is not only biology's problem; this is a common problem of all the basic sciences. If the problem does not resolve, it jumps to all applied areas of basic sciences and will be come a common problem of all disciplines. Some of these are as; forestry, agriculture, veterinary medicine, pharmacy, fisheries departments, environment and food engineering departments. Organized by the Ministry of Education and the Council of Higher Education, all relevant agencies should be done and applied long-term planning as soon as possible to contribute to the solution of the problem. Anyone who is interested in the profession should take the initiative to make a contribution in its own right.

Key Words: Biology Department, Biologist, Survey, Employment, Süleyman Demirel University.

1. Giriş

Bir biyolog canlılar dünyasında her şeyin nedenini, nasılını açıklayabilir. Çünkü küçük bir bitkinin تنها bir yerde yaşamasının bile birçok nedeni olabileceğini

tahmin eder. Bir kuşun yuva yaparken seçtiği yerde ve kullandığı malzemede bir neden arar, araştırır. Sıradan bir insan bir böceğin üzerine basıp geçebilir, fakat bir biyolog asla. Çünkü O, böceğin niçin orada olduğunu ve nereye gidebileceğini, tabiattaki görevini, tabiatta hiçbir şeyin fazla/eksik; lüzumsuz ve anlamsız olmadığını, hiçbir işlevin ve olayın tesadüfle açıklanamayacağını bilen ve nedenlerini merak eden insandır [1,2]. Biyolog tabiattaki sistemi kendi hayatına örnek alan kimsedir.

Zannedilmesin ki biyolog sadece çiçekle, böceklerle uğraşan bir insandır. Biyolog olmak; iyi bir insan olmanın ve hayatı doğru algılamamanın ta kendisidir. Her şeyden önce bir biyolog kendini bilir. Fizyolojisini, anatomisini, genetiğini, çevresinde meydana gelen olayları ve nedenlerini inceler. Bilir ki yeryüzünde var olan en mükemmel yaratık kendisidir. Bir biyolog canlılık belirtisi gösteren veya göstermiş olan ya da olacak her şeyi merak eder, sorgular, öğrenir ve öğretir. İşte bu merak modern bir insanın merakıdır. “merak ilmin hocasıdır”. Bu nedenle Biyoloji bölümünde çoğu öğrenci merak ettiği konularda akademik kariyer yaparak meslek hayatına devam etmek istemektedir. Bu arada pek çoğu maddi sıkıntı çeker, ama manen oldukça mutludur. Öte yandan günümüzde bazı meslek mensupları çok para kazanmasına ve kolay iş bulmasına rağmen belirli bir süre sonra mesleğinden bıkmaktadır. Diğer meslek mensupları boş zamanlarında bahçe işlerine yönelmekte, evinde ya da bahçesindeki hayvanlarla iştiğal etmeyi tercih etmektedir. Biyolojiye toplumumuzun her kesiminden ilgi vardır ve olacaktır. Materyali oldukça zengindir, Türkiye ise biyoçeşitlilikte bir açık hava müzesidir, rekabete gerek yoktur. Araştırma alanı doğadır, bu nedenle biyolog olmak bir tutkudur. Ama bu gün Türk biyologların tek bir derdi vardır: Mezuniyet sonrası istihdam.

Çevremizdeki varlıkları canlılar ve cansızlar olarak ikiye ayırırız. Biyolojinin çalışma konusu canlılarla ilgili olan her şeydir. Bilimler de temel ve uygulamalı olarak ikiye ayrılır. Temel bilimler içerisinde yer alan biyoloji bölümlerinden dört yıllık başarılı bir lisans eğitimi alanlar “**Biyolog**” unvanı ile mezun olurlarken 2005–2006 Eğitim-Öğretim yılından itibaren Lisans mezunlarının diplomalarından unvan kaldırılmıştır. Biyolog diplomalı mezunlar da meslekleri ile uyumlu kadrolara alınmada zorlanır oldular. TUS gibi bazı merkezi yerleştirme ve seviye tespit sınavlarına giriş neredeyse imkânsız hale geldi. Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretmenlik için başvuru koşullarını sağlamak zorlaştı ve Biyoloji öğretmenlerine ayrılan kontenjanlar yıldan yıla azaltıldı. Kamu kurumlarında (Adli Tıp, Tarım Bakanlığı, Orman Bakanlığı gibi) biyologların kadro, görev ve sorumlulukları daraltıldı. Bir önceki dönemde ise bazı kamu kurumlarında biyolog eksikliği gerekçesi ile biyolojiye yakın disiplinlerden (Ziraat, Orman, Veterinerlik ve Eczacılık Fakültelerinden ya da Coğrafya, Antropoloji vs. bölümlerinden) önemli derecede eleman alınarak kadrolar dolduruldu ve kısa süre sonra her yönüyle biyolog olanlara bile iş imkânı özellikle öğretmenlik hakkı neredeyse kalmadı.

Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü’nde **Botanik, Zooloji, Genel Biyoloji, Moleküler Biyoloji ve Hidrobiyoloji** olmak üzere beş anabilim dalı faaliyet göstermektedir. 2008–2009 eğitim-öğretim yılında başlayan bir uygulama ile öğrenciler 3. sınıfta Botanik ve Zooloji ağırlıklı alanlardan birini seçerek

4. sınıfta ilgili programı ve derslerini seçmiş oldular. Bu uygulama kısmen de olsa öğrencinin isteği doğrultusunda bölüm içi uzmanlaşmayı teşvik amacıyla yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacı; SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji bölümü öğrencileri ile karşılaşılan mesleki problemlerin tespiti ve çözüm yollarının araştırılmasıdır. Biyoloji bölümü öğrencilerinin bölümden memnuniyetleri, idealleri, derslerden verim alıp/alamadığı, mezuniyet sonrası düşünceleri konusunda anket yapılarak mesleğin sorunlarını öğrenci gözüyle tespit etmek, tartışmak ve çözümü için önerilerde bulunmaktır.

2. Materyal ve Metot

Öncelikle literatür taraması yapılarak amaca ve hedefe yönelik çalışmalar incelendi [1–5]. Araştırma alanı olarak Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü seçildi. İdareden gerekli yasal izin alındı^{1,2,3}. Çalışma, Lisans Bitirme Ödevi olarak aynı bölümün öğrencilerine yaptırıldı. 15 sorudan ibaret anket formları hazırlandı, ilgililere dağıtıldı. Ankete katılmak öğrencinin tercihinin bırakıldı. Bölümün öğretim görmekte olan 1. 2. 3. ve 4. sınıf lisans öğrencilerine ve bazı mezunlarına anket uygulandı. Müteakip yılda (2013–2014) anket tekrarlandı. Katılımcılardan isimsiz ve imzasız olarak el yazısı ile anket formu doldurmaları istendi. Her soruya “**evet, hayır ve kısmen**” cevap şıkları konuldu. Müteakip yılda 1. sınıf öğrencisi istatistiksel açıdan sayıca yetersiz olduğundan anket yaptırılmamış, diğer sınıflara anket tekrarlatılmıştır. Bölümün son 10 yıllık öğrenci kontenjanı ve başarı durumları idareden istendi (**Çizelge 1, 2**)¹. 30 Mart 2013 günü yapılan **8. Geleneksel Biyoloji Günü** programı sebebiyle Isparta’ya gelen Yüzüncü Yıl, Erzincan ve Gaziantep Üniversitelerinin Biyoloji Bölümü öğrencilerine de aynı anket uygulandı. Makalede, sorulara verilen cevaplar ve istatistiksel analizlere bağlı olarak yaptığımız yorumlar (**Ek 1- Çizelge 3–8**) yer almaktadır. Bölümün sorunlarında ve çözüm önerilerinde bilgi ve deneyimlerimizden de yararlanıldı. Bölümün çift ana dal yapan öğrencileriyle de söyleşiler yapıldı. Sorular, cevapları ve yorumlarda kişisellikten ve etik ihlalinden özellikle kaçınıldı. Sonuçlar ve yorumlar genel durumları ve gidişatı ifade etmektedir.

3. Tartışma ve Sonuçlar

Fakültemiz Biyoloji II. Öğretim Programı 1994–1995 eğitim-öğretim yılı itibariyle öğrenci olarak eğitim-öğretime başlamıştır

Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı’nın 08.06.2005 tarih ve 1339/11850 sayılı yazısı gereği lisans mezunlarının diplomalarından 2005–2006 Eğitim-Öğretim yılından itibaren ünvan kaldırılmıştır.

YÖK Başkanlığı’nın 29.06.1998 tarih ve 13713 sayılı yazısı ile “Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Sertifika Programları” kapatılmıştır². Bunun üzerine öğretmen olmak isteyenler açıkta kalmış, 2008 yılında Burdur Eğitim Fakültesine bağlı olarak Tezsiz Yüksek Lisans programı açılmıştır. Bu uygulamadan da beklenen netice hasıl olmamıştır.

¹: SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı’nın B.30.2.SDÜ.0.10.72.00–300/ sayı ve 05.11.2012 tarihi cevabi yazısı,

²: SDÜ. Fen-Edb. Fak. Dekanlığı, 24 Ocak 2013 tarih ve B.08.6.YÖK.2.SD.F.16.0.73.00/051.04-166 sayılı yazısı; YÖK Başkanlığı’nın 10.01.2013 tarih ve B.08.6.YÖK.0.70.23 sayılı yazısı,

³: SDÜ Rektörlüğü’nün 70038785–044–472/7724 sayı ve 12.04.2013 tarihli yazısı ve

⁴ SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'nın B.30.2.SDÜ31261900-044/ 767 sayı ve 08.04.2013 sayılı yazısı.

SDÜ Biyoloji bölümünün lisans programları 2011-2012 eğitim öğretim yılında anlamlı şekilde tercihten düştü, müteakip yıl ÖSYM tarafından II. öğretimi için kontenjan verilmedi. Bu nedenle icraatımızla yüzleşme ihtiyacı hasıl oldu. Sorgulamanın önemi gün geçtikçe artmaktadır. **Çizelge 1. ve 2.** de bölümün son 10 yıllık durumu anlatılmaktadır.

Sorunların nedenlerini anlamak ve bilimsel içerikli çözüm önerilerinde bulunmak esastır. Anket uygulamasında birbirini tamamlayan ya da benzeri sorular farklı sınıflara sorulmuş, ama aynı cevaplar alınmıştır. Bu durum öğrencilerin anketi bilinçli doldurduklarını göstermektedir.

Çizelge 1. SDÜ Biyoloji Bölümü I. öğretim programının öğrenci kontenjanı, mezuniyet ve başarı durumları.¹

Eğitim- Öğretim Yılı	Puan Türü ve Giriş Puanı (en düşük - en yüksek)	Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayısı	Üniversitenin Önerdiği Öğrenci Kontenjanı	ÖSYM'nin İlan Ettiği Kontenjan	Normal Sürede Mezun Olan Öğrenci Sayısı	Yıllık Ortalama Başarı Notu
2012-2013	MF2/ 207.826-225.039	14	50	55	-----	-----
2011-2012	MF2/ 205.518-289.034	40	60	75	47	85
2010-2011	MF2/ 263.692-351.081	69	50	75	48	80
2009-2010	SAY2/ 247.121-281.339	65	50	70	43	89
2008-2009	SAY2/ 265.090-279.265	74	40	70	39	88
2007-2008	SAY2/ 281.201-297.306	63	40	60	42	86
2006-2007	SAY2/ 235.142-279.922	63	40	60	30	76
2005-2006	SAYISAL/ 296.260-	53	40	50	24	83
2004-2005	SAYISAL/ 285.529-	55	40	50	25	78
2003-2004	SAYISAL/ 277.531-	53	-	50	31	-
2002-2003	Kılavuzda puan yer almamıştır.	54	-	50	26	-
2001-2002	SAYISAL/ 147.965-176.260	53	-	50	23	-
2000-2001	SAYISAL/ 169.703-175.270	53	-	40	33	-
1999-2000	SAYISAL/ 173.453-182.720	40	-	40	26	-
1998-1999	SAYISAL	40	-	40	20	-

Çizelge 2. SDÜ Biyoloji Bölümü II. öğretim programının öğrenci kontenjanı, mezuniyet ve başarı durumları.¹

Eğitim Öğretim Yılı	Puan Türü ve Giriş Puanı (en düşük - en yüksek)	Kayıt Yaptıran Öğrenci Sayısı	Üniversitenin Önerdiği Öğrenci Kontenjanı	ÖSYM'nin İlan Ettiği Kontenjan	Normal Sürede Mezun Olan Öğrenci Sayısı	Yıllık Ortalama Başarı Notu
---------------------------	--	--	--	--------------------------------------	--	--------------------------------------

	yüksek)	Sayısı	Kontenjanı		Olan Öğrenci Sayısı	Notu
2012-2013	-----	-----	-----	-----	-----	-----
2011-2012	MF2/ 213.310-266.80	15	60	75	50	82
2010-2011	MF2/ 224.310-350.344	69	50	75	29	68
2009-2010	SAY2/ 217.949-260.806	61	50	70	14	87
2008-2009	SAY2/ 259.821-268.622	72	40	70	34	86
2007-2008	SAY2/ 273.640-287.857	54	40	50	34	87
2006-2007	SAY2/ 233.075-268.644	19	40	40	24	79
2005-2006	SAYISAL/ 290.818-	46	40	40	20	82
2004-2005	SAYISAL/ 278.310-	42	40	40	21	82
2003-2004	SAYISAL/ 269.014-	43	-	40	30	95
2002-2003	Kılavuzda puan yer almamıştır.	40	-	50	23	-
2001-2002	SAYISAL/ 132.644-169.755	46	-	40	22	-
2000-2001	SAYISAL/ 168.420-174.707	41	-	40	33	-
1999-2000	SAYISAL/ 167.430-178.826	38	-	40	22	-
1998-1999		36	-	40	23	-

Bu güne kadar ilgili bölümde herhangi bir anket çalışması yapılmamıştır. Son yıllarda internette yayınlanan anket sonuçları bu makalenin amaç, hedef ve metotları kapsamında değildir Bazı öğrenciler ankete katılmaktan çekinmişlerdir. Katılımcının kimliğini deşifre etmemek için her türlü önlem alınmasına rağmen az da olsa düşündüklerini açıklamak istemeyen öğrenciler çıkmıştır. Bu da öğrencilerin çeşitli çevresel baskılar altında kaldıklarının ve gelecek endişesi taşıdıklarının bir göstergesi olarak algılanmıştır.

Biyolojinin uygulama alanları içerisinde laboratuvar, atelye daha az yer tutar. Genellikle çalışmalar tarla, dağ, orman, deniz vs. gibi alanlarda gerçekleşir. Bu alanlarda çalışmaya bayanlar genel olarak isteksizdir. Bayan öğrencilerin artması, erkek öğrencilerin sayısının azalması laboratuvar çalışmalarını öne çıkarmış; bu nedenle mikrobiyoloji ve hastane laboratuvarlarında çalışma çok tercih edilir olmuştur. Flora, vejetasyon, biyocoğrafya, ekoloji, fauna, deney hayvanları ve av-yaban hayatı gibi biyolojinin temel bilim dallarına bayanların ilgisinin azlığı, buna karşılık anatomi, palinoloji, embriyoloji, moleküler biyoloji ve mikrobiyoloji, biyoteknoloji gibi bilim dallarına tercihi artırmıştır. Kuvvetli alt yapı isteyen ama ülkemizde zayıf kalan bu bilim dallarının tercih edilmesi biyologların önemli bir mesleki sorunu ve belki de bir mecburiyettir.

Öğrencilerin mikrobiyolojiye temayülü anlamlıdır. Laboratuvar ve istihdam! Ancak bu durum hastanelerdeki mikrobiyoloji laboratuvarlarına yöneliktir. Örneğin, endüstriyel mikrobiyoloji ya da toprak mikrobiyolojisine yönelik değildir.

Genelde bayan öğrencilerin not sıralamasında erkek öğrencilerden daha başarılı olmasına ve bu nedenle kadrolara daha kolay yerleştirilmelerine rağmen mesleki uygulamalarda (özellikle dağ, göl, tarla ve bahçe vs. çalışmalarında) genellikle isteksiz olmaları, bazı çalışmalarını yaparken erkeklerden yardım almak mecburiyetinde kalmaları başarıyı ve yeni iş imkânlarının ortaya çıkarılışını olumsuz yönde etkilemektedir.

Özellikle 1980’li yıllardan sonra kırsal kesimden şehre göç hızla arttı. Öğrencilerin kırsal kesim yerine doğaya, tarım ve hayvancılığa uzak kesimlerden gelmesi sebebiyle ailesinden ve sosyal çevreden mesleki kazanımları azalmıştır.

Uygulama yaptıran kişilerin genelde asistanlar olması, öğretim üyelerinin yeterince laboratuvarlara girmemesi, laboratuvarında öğreticilerin yetersizliği, öğretim elemanlarının uzmanlık alanı dışındaki derslere görevlendirilmesi, ders notlarının ekseriyetle yazdırılarak ezberletmeye yöneltilmesi ya da “**Data Show**” ile izlettirilip anlatımın az olması öğrencinin derse aktif katılımını baskılamaktadır.

Başarı ölçütleri zayıflatıldı. 1980’li yıllarda ders geçme puanı en az 50/100 iken bu gün çan eğrisi sistemiyle 35/100’e kadar düşürüldü. 1. sınıftan 3. sınıfa; 2. sınıftan 4. sınıfa barajlar kaldırıldı. Normal dönemde mezun olanla bütünlemede ya da yıl kaybı ile mezun olan öğrenci arasındaki farklılıklar fiilen kayboldu. Aflar artırıldı, kapsamı genişletildi, bu durum kalitesi düşük mezunların sayısını artırdı. Adeta öğretim üyesine “öğrenciyi başarılı yazıncaya kadar sınav yaparsın” mesajı verildi. Yasal sorunları asgariye çekmek için yönetimler öğrencinin mezuniyetini teşvik eder hale geldiler. 2012–2013 eğitim öğretim yılında okuldan atılma kalktı. Ancak nitelikli mezun sayısı ile istihdam imkânı aynı paralelde arttırılmadı.

Mezunların istihdam sorunu bölüme tercihi düşüren ana faktördür. Geçmiş yıllara göre çeşitli nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan ve istihdamı etkileyen faktörler öğrenciden, öğreticilerden, yasal mevzuattan veya kurumsal uygulamadan kaynaklanmış olabilir. Genel bir değerlendirme şöyledir:

- Öğrencilerin çoğunlukla bölümü bir ön araştırma yapmadan bilinçsizce tercih ettikleri, zamanla bilinçlendikleri ve bölümü sevdikleri anlaşılmaktadır.
- Orta öğretimde genelde ezbere dayalı bir eğitim verilmesi, mesleğin yapısal karakteri olan arazi çalışmaları veya biyolojik olayların zaman ve mekan değişiminde ve her canlıda aynı sonucu vermemesi, araştırma konularının birbirinden uzak ve çok oluşu, biyoloji derslerinin sevdirilerek öğretilmesinin yetersizliği öğrencilerde ezberciliği artırmış, konuları algılamayı ve sorgulamayı azaltmıştır.
- Orta öğretim öğrencilerinde gün geçtikçe sayısal alanı seçme azalmakta; bu durum lisans öğrencisi adaylarında nitelikte zayıflama olarak ortaya çıkmaktadır.
- İş imkânlarının gün geçtikçe daralması ve mezun sayısının istihdam kapasitesinden çok fazla olması nitelikli öğrencilerin başka alanlara yönelmesine

neden olmaktadır. Bayan öğrencilerin genelde oturduğu şehirde okumaları ve istihdam istekleri; düşük ücrete ve göreve kanaat etmesi, erkeklerin ücreti yetersiz görüp başka mesleklerde iş arayışlarını kaçınılmaz hale getirmektedir. Benzer durum birinci ve ikinci öğretim öğrencileri arasında da görülmektedir.

- İstihdam liyakatle paralel olduğundan giderek öğrenci kapasitesinin düşmesi işsizlik oranını arttırmış, mezunlar adaylara negatif mesajlar vermiştir. Eski mezunlarımızın istihdam sorunu olmamasına rağmen “bu gün olsa bölümü tercih etmezdim” mesajı anlamlı ve düşündürücüdür. Bu mesaj bölümde akademik kadronun artmasına rağmen eğitim-öğretim kalitesinin zayıfladığı şeklinde yorumlanabilir.
- Her meslek grubunun bakanlık nezdinde bir karşılığı bulunmasına (Ziraat Fakültesi için Tarım Bakanlığı; Orman Fakültesi için Orman Bakanlığı; Tıp Fakültesi için Sağlık Bakanlığı gibi) rağmen biyologların bir bakanlığı yoktur. Bu nedenle uzun süreli gelişim planları hazırlamak, yanlış politikalara ve uygulamalara engel olmak gibi girişimler kişisel teşebbüslerden öteye gitmemektedir. Bazı meslek grupları altyapısı yetersiz görülen bir üniversitede bölümlerinin açılmasına ve kalitesiz eleman yetiştirilmesine engel olabilmekte, günün şartlarına göre müfredatlarını koordineli olarak güdürebilmektedirler. Uluslararası biyolojik çeşitlilik sözleşmesi gereği “Biyolojik Çeşitlilik Günü” Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından düzenlenmektedir⁴. Ama hiçbir zaman bir biyoloji bölümü ya da biyologların bir sivil toplum kuruluşu tarafından düzenlenmemektedir. Tüm bu çelişkilerin kaynağında biyologların bakanlık düzeyinde temsil edilmemiş ve zayıf kalmış olmaları yatmaktadır. Tüm olumsuzluklara rağmen biyolojiyi severek tercih eden özverili insanların varlığı ve ülkemizin nitelikli biyologa ihtiyacı açıkça ortadadır. Özellikle bayan kesimin bitkilere meraklı oluşu ve çiçeklere düşkünlüğü doğaları gereğidir.
- Biyoloji öğrencilerinin çoğu haklarının farkında değildir. Bu konuda danışmanlara çok görev düşmektedir. Ayrıca biyologların mesleki dayanışması (dernek, vakıf, oda gibi sivil toplum kuruluşları oluşturma) zayıftır ve bazı girişimler de beklenen faydayı sağlayamamıştır. Zira bu örgütler gönüllülük esasıyla çalıştığından meslek mensuplarını, kamu kurum kuruluşlarını, firmaları ve devleti bağlayıcılığı yoktur. Biyologların sadece devletten değil sanayici, yatırımcı vs. gruplardan aldığı destek de diğer meslek gruplarına göre oldukça azdır. Bu nedenle biyologlar bir aktivite düzenlerlerken masrafın tamamını devlet imkânlarıyla yapmak zorunda kalmaktadırlar.

Biyologlar, aşağıdaki resmi ve özel kuruluşlarda iş imkânlarına sahiptirler [4–6]:

- Devlet ve özel hastane laboratuvarları, özel tıbbi tahlil ve test laboratuvarları,
- Aralık 2008’den geçerli olan düzenlemelerle tezsiz yüksek lisans eğitimi (formasyon yerine geçer) olarak Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı özel ve devlet okullarında biyoloji öğretmenliği,
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı,
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı,
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İş Güvenliği Genel Müdürlüğü,
- Çevre danışmanlığı sağlayan kurum ve kuruluşlar,
- Belediyeler,
- İlaç firmaları.

- Gıda üreten firmalar,
- Tıbbi / teknik, makine, araç-gereç satan firmalar,
- Yurt içinde ve yurt dışında araştırma görevliliği...
 - Toplumsal yapıdaki bazı değişimler biyolojiye tercihi azaltmaktadır. Oyuncakların çoğunluğu elektronik, metal veya plastiktir. Hayvanlar hayvanat bahçelerinde, bitkiler botanik bahçelerinde ya da parklarda; toprak saksılarda görülür olmuştur. Sinekten, arıdan hatta evcil hayvanlardan korkan bir nesil gelmiştir. Türkiye’de yıllık ortalama kitap bitirme oranı 1/10.000’dir. Okuma sıralamasında 85. ülkeyiz. Halkımızın günlük 6 saati TV. izlemekte, 3 saati internette tarama yapmakta geçmektedir. Bu sarf edilen zamanın ne kadar üretime dönüştürüldüğü merak konusudur. Orta öğretimde kazandırılması gereken temel bilgi ve alışkanlıklar Üniversite tahsili sırasında tamamlanılmaya çalışılmakta, bu durum da branşlaşmayı zayıflatmaktadır.

Aşağıda **8. Geleneksel Biyoloji Günü** sebebiyle Isparta’da düzenlenen toplantıya gelen diğer üniversitelerin Biyoloji Bölümü öğrencilerine ait anket değerlendirmeleri yer almaktadır:

- Sınıf mevcudunun fazla oluşu ittifakla belirtilen bir problem kaynağıdır. Öğretim elemanlarının yetersizliği ve öğrencileri bilinçlendirme konusundaki aktivitelerin yetersizliği, öğrencilerin geleceğe yönelik planları ve mesleki uygulamalara hazırlıkları da öğrencilerin ittifakla belirttiği yetersizliklerdir.
- % 95 oranında staj yaparak mesleki hazırlık çabasında olan Gaziantep Üniversitesi öğrencileri Erzincan Üniversitesi’ne paralel olarak alanlarına ilişkin tecrübe kazandıklarını belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarını kısmen yeterli bulan öğrenciler eğitim aldıkları kurumdan yeterince mesleki bilgi, tecrübe ve yardım alamamaktadırlar.
- Gaziantep Üniv. ve Süleyman Demirel Üniv. öğrencileri öğretim elemanlarının ve ilgili diğer çalışanların öğrencileri bilinçlendirmedeki yetersizliğini açıkça vurgulamışlardır. Öğrenciler mesleki hazırlık için staj uygulaması yapmada ısrar etmekte ve stajın kendilerini geliştirmede önemli olduğuna inanmaktadırlar.
- Biyoloji alanında eğitim veren 4 farklı üniversitenin mezun olma aşamasına gelmiş öğrencilerine (4. sınıf) yaptığımız ankette birbirine yakın cevaplarla karşılaşmıştır. %70’in üzerinde bir oranla biyoloji bölümleri öğrencilerin eğitimden beklentilerini karşılamamaktadır. Öğrenciler mesleki olarak kendilerini yeterli hissetmemektedirler. % 50’sinden fazlası mesleğe ilişkin bir birimde staj yaptığını, stajın faydalı olduğunu ve bölümlerinde ders veren akademisyenlerin yetersiz ve müfredatın güncel hayatın gerçeklerine uygun olmadığını ve verimsiz olduğunu beyan etmişlerdir (**bkz. Ek 1- Çizelge7**).
- Anket yapılan üniversitelerde biyoloji bilimindeki yenilikleri, keşifleri takip eden öğrenci kesimi yaklaşık %50’dir. Buna paralel olarak öğrencilerin bilimsel bir projeye katılma ya da proje için fikir öne sürme yetilerine bakıldığında oranın % 40’ı geçemediği görülmektedir. Öğrencilerin bilimsel toplantılara katılma ya da bilimsel platformlarda yer alabilme durumlarına bakıldığında SDÜ oldukça düşük bir orana sahiptir (**bkz. Ek 1**).
- Öğrencilerin mezuniyet sonrası iş bulabilme ihtimaline bakış açıları değerlendirildiğinde oranlar değişken çıkmaktadır. Buna karşılık öğrencilerin

%45'i akademisyen olma niyetindedir (bkz. Ek 1). Bu durum biraz da istihdam yetersizliğinden kaynaklanan bir mecburiyet olabilir.

- Alınan cevaplara göre; bitirme ödevlerinin bilimsel gelişime katkısı % 50 oranında tespit edilmiştir (bkz. Ek 1.).

Çitil vd. [6], yaptıkları araştırmada Fen Edebiyat fakültesi öğrencilerinin profilleri ve başarılarını etkilediğine inandıkları faktörleri incelemişlerdir. Araştırmanın sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin profilleri ve başarılarına etki eden faktörleri belirlemektir. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv. Fen Edebiyat Fakültesi Fen Bölümlerinden rast gele seçilmiş 141 öğrenciye, 15 açık uçlu, 13 kapalı uçlu sorulardan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, Fen Edebiyat Fakültesi öğrencilerinin orta ve zayıf gelir düzeyinde oldukları ve başarısını en çok ortam ve ekonomik sebeplerin etkilediği tespit edilmiştir. Çalışmamızın bulguları da Çitil vd. [6]'nin bulgularına paraleldir.

Doğan vd. [7], yaptıkları araştırmada Atatürk Üniversitesi biyoloji öğrencilerinin laboratuvar çalışmalarına ilişkin tutumlarını incelemişlerdir. Bu çalışmada, fen ve eğitim fakültesi biyoloji öğrencilerinin laboratuvar çalışmalarına ilişkin tutumlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve laboratuvar çalışmalarında karşılaştıkları güçlüklerin tespiti amaçlanmıştır. Fen ve eğitim fakültesi öğrencilerinin en çok ilgi duydukları laboratuvar dersi sorulduğunda öğrencilerin büyük bir kısmının zooloji ve genetik laboratuvarına ilgi duydukları bunu botanik laboratuvarının takip ettiğini tespit etmişlerdir. Bu sonuç biraz da eğitim kadrosunun zooloji ağırlıklı olmasıyla ilgili olabilir.

Gül ve Yeşilyurt [8], yaptıkları araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin biyolojiye yönelik tutumlarını belirlemeye ilişkin bir tutum ölçeği geliştirmişlerdir. Öğrencilerin derse yönelik tutumları, öğrenmeyi büyük ölçüde etkilemektedir. Bulgularımız da bu görüşü desteklemektedir.

Yapılan bir araştırmada seçmeli ders seçiminde, ders içeriğinin genel toplamda % 58 etkili olduğu tespit edilmiş; biyoloji bölümünde ders içeriğinin, erkek ve kız öğrencilerde eşit oranda etkili olduğu, fizik bölümünde kızların erkeklerden; kimya bölümünde ise erkeklerin kızlardan daha fazla etkilendiği belirlenmiştir. Ders içeriğinin kimya bölümü öğrencileri tarafından önemsendiği görülmüştür. Ders seçiminde iş hayatına katkısı olacağı düşünülmesi, genel toplamda ders içeriğinden daha az etkili olduğu ve kız öğrencilerin bu durumu erkeklerden daha çok dikkate aldığı görülmüştür. Özellikle fizik ve biyoloji bölümlerindeki erkek öğrenciler, derslerin iş hayatına etkisi olduğunu düşünmemektedir [10]. Bulgularımıza göre aldıkları derslerden verim alamadığını öne süren öğrencilerimiz mesleki açıdan da bu derslerin yetersiz olduğunu düşünmektedirler.

Yenice vd.[11], yaptıkları çalışmada Fen Bilgisi derslerinde bilgisayar destekli öğretimin dersin hedeflerine ulaşma düzeyine etkisini araştırmışlardır. Yaptıkları analizlerin sonucunda; fen bilgisi dersinin hedeflerine ulaşma düzeyi, bilgisayar destekli öğretim yöntemi uygulanan grubun lehine olduğunu tespit etmişlerdir. Öğrencilerimiz de teknik şartlar açısından eğitim aldıkları kurumları yetersiz görmektedirler. Başarıları bu yetersiz koşullara bağlı olarak düşük ve bilimsel problemleri çözme yaklaşımları zayıftır.

Hevedanlı ve Ekici [9], yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin biyoloji öz-yeterlik düzeylerini farklı değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmada betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Biyoloji Eğitimi ve Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümüne kayıtlı toplam 233 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonunda öğrencilerin biyoloji öz-yeterlik puanları orta düzeyde bulunmuştur. Öz-yeterlik puanı orta öğretimdeki genel akademik başarılarına, üniversitedeki genel akademik başarılarına ve biyoloji bölümünü tercih nedenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterirken; cinsiyet, yaş, sınıf, mezun oldukları lise türüne, mezun oldukları lisenin bulunduğu yerleşim birimine, ailelerinin aylık gelirlerine ve kayıtlı olunan fakülteye göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Yaptığımız araştırmada ise öğrencilerin aldıkları eğitim durumlarına bağlı olarak mesleki anlamda kendilerini yeterli hissetmedikleri oldukça nettir.

4. Öneriler

Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü 1992 yılında açılmış ve 1993-1994 eğitim-öğretim yılında 1. öğretimle lisans programını açmıştır. 1997 yılından bu yana mezun vermektedir. Bir yıl sonra II. öğretime başlamış ve bu öğretim en son mezununu 2011-2012 eğitim-öğretim yılında vermiştir. 2012-2013 eğitim öğretim yılında ÖSYM tarafından kontenjan verilmemiştir. *2010-2011 eğitim öğretim yılında Fizik bölümüne talep birden bire düşmüş, Kimya bölümüne tercih azalmıştı. Verilen mesajlar yetkili kişi ve mercilerce gerektiği kadar önemsenmiş ve anlaşılmamıştır. Askeriye, emniyet teşkilatına, teknisyen veya teknikerliğe vb. geçerek okuldan ayrılan öğrencilerin mesajları açıldı, bunun bir gün krize dönüşeceği tahmin edilmeliydi.*

Sınıflardaki öğrenci sayısı fazlalığının eğitimi olumsuz etkilediği; müfredatta yer alan bazı derslerin iş hayatında gerekli olmadığı ve çoğunlukla ezber ağırlıklı olması nedeniyle öğrencilerin derslerde gerektiği kadar aktif rol alamadıkları belirtilmektedir. Öğrencilerin gelecek endişesi ve karamsarlıkla çevrelerine yaptıkları negatif telkinler lisans yerleştirmede adayların tercihini düşürmüştür. Çözüm için sınıf mevcudunun makul olması, müfredatın güncellenmesi, uygulamaların artırılması, stajın zorunlu hale getirilmesi ve 2013 yılında iade edilen öğretmenlik hakkının devamlı olması ve diğer hakların da iadesi gerekir. *Milli Eğitim Bakanlığı ve YÖK Başkanlığı organizatörlüğünde tüm ilgili kurumların sorunun çözümüne katkı sağlayacağı ve inisiyatif alacağı uzun süreli planlamalar biran önce yapılmalı ve uygulanmalıdır.*

Biyoloji öğrencilerinin birçoğu başlangıçta nasıl bir bölüme geldiklerinin bilincinde olmasalar da ilerleyen yıllarda ne kadar kutsal ve hayatı her yönüyle inceleyen bir bilim dalı olduğunu anlamaktadırlar. İlk başta bölümü seçtiklerine pişman olan öğrenciler daha sonra hayatı ve tabiatı daha anlamlı ve farklı açılardan görebildiklerine memnun kalmaktadırlar.

İstihdam sadece biyolojinin değil, tüm temel bilimlerin ortak sorunudur. Sorun çözümlenmezse sosyal alanlı temel bilimlere ve daha sonra fen bilimlerinin uygulamalı alanlarına da sıçrayacak ve tüm disiplinlerin ortak problemi haline gelecektir.

*İstihdam; bölümlerin kurumsal gelişmişlik düzeyinin arttırılmasına, öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine, arz-talep dengesi gözetilen uzun süreli kurumsal planlarının yapılmasına ve biyologların önündeki yasal engellerin kaldırılmasına bağlıdır. Orman, Ziraat, Veterinerlik, Eczacılık, Su Ürünleri fakülteleri; Çevre ve Gıda mühendisliği bölümleri bu alanlardan bazılarıdır. **Mesleki geleceğimizin teminatı olan öğrencilerimizin sorunlarını her öğretim üyesi ve meslektaşımız kendi sorunu bilmeli ve sorunların çözümüne yönelik insiyatif almalıdır.***

Bundan sonra her bilim için kurulacak sistemlerimiz, ders içeriklerimiz ve ders programlarımız, hatta araştırma konularımız istihdama yönelik olmalıdır. Bunun için önerilerimiz ve tespit edilen problemler aşağıda sıralanmıştır:

- **Bu mesleği seçenlerde ne gibi nitelikler olmalıdır?** Doğayı sevmeli, canlılarla iştigalden hoşlanmalı; görme ve işitme sorunu olmamalı; sayısal ve analitik düşünme gücüne sahip olmalı; bilimsel merak ve araştırmacı bir kişiliğe sahip olmalı; Matematik ve Fen Bilimlerine ilgili ve bu konularda başarılı olmalı; sorumlu, sabırlı, titiz olmalı; ekip çalışmasına açık olmalı; gözlem verilerini bütünleştirebilmeli; tedbirli, dikkatli olma ve dikkatini bir noktada uzun süre yoğunlaştırabilirdir.
- **Eğitim-öğretimde toplumun beklentileri dikkate alınmalıdır:** Girişimcilik, ÇED ve Ekosistem değerlendirme raporu hazırlama, toplumsal problemlere çözüm arayan proje yazma ve sunma; Milli Eğitim, Gümrük, Tarım, Orman ve Su İşleri, Çevre ve Şehircilik bakanlıkları başta olmak üzere istihdam kapasitesi yüksek kamu ve özel kurumların biyologlardan beklentileri dikkate alınmalıdır. Buna göre uygulama alanları belirlenmeli ve müfredatları oluşturulmalıdır.
- **Öğretim üyeliğine yükseltimede veya doktora yeterlikte öğrencilere bir ders anlatma ve puanlama şartı getirilmelidir.** Bilme ile öğretme aktivitelerinin farklılığı uygulamada irdelenmelidir.
- **Araştırmalar sadece bilim ve unvan kazanmaya yönelik yapılmamalıdır.** Çalışmalar uygulamacı bilim insanları ve istihdam oluşturan kurumlarla birlikte tasarlanmalı ve ürüne yönelik olmalıdır. Uygulanmayacak ya da ne zaman uygulanacağı belli olmayan bir temel bilim anlamsız bir meşgaledir, emeğe ve masrafa yazıktır. Faydasız bilim üretilmemelidir.
- **Staj zorunlu olmalı; bitirme ödevi(tezi), laboratuvar ve arazi uygulamalarına ağırlık verilmelidir.**
- **Öğrencilerin boş vaktinde bilimsel aktivitelere katılabileceği mekanlar oluşturulmalıdır.** Örneğin bir bölüm kütüphanesi kurulabilir, öğretim üyelerinin, öğrencilerin yaptığı faaliyetleri/yayımları sergileyen vitrinler, panolar oluşturulup öğrencilerin ulaşabileceği yerlere konulabilir. Bilimde son gelişmeleri, bölüm faaliyetlerini ve ilginç konuları anlatan pano, broşür, web sayfası gibi tasarımlar yapılabilir. Laborantlar ve uzmanlar laboratuvarında istihdam edilerek öğrencilerin laboratuvarlarına katılabilirler, öğrencilere ders harici anlamadıkları uygulamaları tekrarlatma veya bilimsel deneyler yapmalarını teşvik edebilirler.
- **Yaz okulları ve II. öğretim amacından saptırılmamalıdır.** Yaz okulları ile fiilen eğitim-öğretim yılı içerisinde öğrenciye III. bir dönem daha verilmiştir. Öğrenci ise normal dönemde geçmesi zor olan dersleri yaz okulunda kolay geçebileceğine inanmış; başarısız olduğu derslerde öğretim üyelerini itham eder

bir psikolojiye girmiştir. 2012 yılında Senatamız, bu uygulamayı kaldırmaya yönelik bir karar almak zorunda kalmıştır.

Gündüz çalışanlara yüksek tahsil yapma fırsatı vermek amacıyla açılan II. öğretimler bazı durumlarda I. öğretimden daha fazla öğrenci alarak, ama eğitimini gündüz yapan, ders sürelerini kısaltan ve uygulaması yetersiz bir hale getirilmiştir. II. öğretim sınırlı sayıda öğrenci ve meslek grubu için uygulanabilseydi çok faydalı olabilirdi. I. öğretime alternatif bir hale getirilmemeliydi. I. öğretimin yorgunluğu ile II. öğretime derse veya uygulamaya giren bir eğitimci ne kadar faydalı olabilir!. Ne kadar araştırmaya ve öğrencilerle ilgilenmeye zaman ayırabilir!. Yerine göre aç ve uykusuz olarak okula gelen öğrencilerin saat 17⁰⁰'den 23³⁰'a kadar dikkatlerinin devam edebileceğine inanmak gerçekten zordur. İnceleme materyali doğa olan bir bilimin gece eğitim-öğretim yapması ne kadar doğrudur!. Bu yanlış uygulamanın Mühendislik, Ziraat ve Orman Fakültelerimizde de uygulamaya girmesi üzücüdür. Eğitimin insan yetiştirerek geleceğe en iyi yatırım olduğu anlayışı yerine günü kurtarma politikalarının eğitimi yozlaştırdığını, diplomaların içeriğini boşalttığını öğrendiğimizde iş işten geçmiş olabilir.

- **İdeal sınıf mevcudunun üzerinde öğrenci kontenjanı verilmemelidir.** Kalabalık sınıflarda öğretim üyesi eğitim-öğretimden ziyade sınıfın asayişine ağırlık vermek zorunda kalmakta; sadece devam mecburiyetinden dolayı derse gelen ve derse ilgisi az olan öğrencilerin negatif tavırlarını derse çok ilgi duyan öğrencilere yansıtmamak için uğraşıp didinmektedir. En basit ifadeyle derse gelenlerin kontrol edilmesi önemli bir zaman kaybıdır; kontrol edilmezse başka problemlerle karşılaşmaktadır. Kalabalık sınıflarda laboratuvar çalışmaları teorik derslerden daha zor yürütülmektedir. Bazı durumlarda idareler ek ders ücretini dikkate alarak kalabalık sınıflar oluşturmakta, bu nedenle başarı ciddi şekilde risk altına girmektedir.
- **Kontenjan belirlemede arz talep dengesi dikkate alınmalıdır.** Neredeyse her üniversiteye Biyoloji Bölümü kuruldu; I. ve II. öğretime açıldı. Artan ihtiyacı karşılamak için öğretim üyesi olmanın standartları düşürüldü. Genelde ÖSYM kurumların verdiği kontenjanı arttırmakta, bu işlemde de öğretim üyesine düşen öğrenci sayısını ölçü almaktadır. *Öğrenci sayısı öğretim üyesini, öğretim üyesi öğrenci sayısını karşılıklı arttırırken zamanla her iki kesimde de yozlaşma kaçınılmaz oldu. Kontenjan belirlemede öğretim üyesi sayısı yeterli ve tek şart olmamalıydı. Altyapı daha önemli olmalıydı.*
- **Uygulamalarla teorik dersler arasında ders ücreti yönünden ayırım yapılmamalıdır.** Uygulamaların bizatihi öğretim üyesi tarafından yürütülmesi halinde teorik dersten daha yorucu ve zahmetli olduğu muhakkaktır. *Ücreti olmayan bir dersi öğretim üyelerinin de isteksiz yürüteceği gerçeği göz ardı edilmemelidir. Günümüzde pek çok uygulamalı dersin saati bu yüzden azaltılmış, içeriği değiştirilmiştir. Bu da eğitimi ezbercilik haline getiren bir sonuç doğurmuştur.* Fen bilimleri bölümlerindeki derslerin teorik ve uygulama (laboratuvar) saatleri eski dönemlerle karşılaştırılırsa giderek uygulamaların azaltıldığı görülecektir. Bu durum eğitim-öğretimin kalitesine yansımaktadır. *Sosyal bilimlerde uygulama fen bilimlerindeki kadar olmadığından günümüzdeki uygulama öğrenci ve öğretim üyesine haksızlık olarak yansımaktadır.*

- **Öğretim üyelerinin maaş ve ücretleri günün koşullarına göre oldukça yetersiz kalmaktadır.** En idealist meslektaşlar bile emeğinin karşılığını alamadığından sızlanmaktadır. Bu durum mesleğe yeni kazandırılacak eleman seçiminden meslek saygınlığına, eğitim ve araştırmaların kalitesine kadar her şeyi etkilemektedir.
- **Dersler hafta içine düzenli olarak yerleştirilmelidir. Her güne ders konulmalıdır.** Öğrencilerin boş vakti artsın; araştırma ve özel meraklarına fırsat olsun düşüncesi ile ders programında boş bırakılan günlerin amaca hizmet etmeyip öğrencileri eğitim-öğretimden uzaklaştırdığı anlaşılmıştır. Bunun en güzel örneği bahar şenlikleridir; kısa sürede tatil anlayışına dönüştürülmüştür.
- **Öğretim üyeleri kontrolünde öğrencilerin hafta içi boş olduğu bazı saatlerde mesleki sorunlar tartışılmalı, öğrencilerin sorunları dinlenmelidir.** Mezunların istihdam imkanları, yasal hakları ve hakları tahsil metotları vs. irdelenmelidir.
- **Laboratuvarlar öğrenci için daha aktif hale getirilmelidir. Malzeme, cihaz ve personel yönünden güçlendirilmelidir. Uygulama ders saatlerinin yetersiz geldiği anlaşılmaktadır.**
- **Derslikler kantin-kafeterya gibi yerlere çok yakın olmamalıdır.** Mümkünse ayrı katta olmalıdır. Böyle bir durumda derslikler yeme içme mekanı haline getirilebilmektedir. Binaların mimarisinde bu amaçlar dikkate alınmalıdır.
- Son sınıf öğrencileri mesleki olarak tercih edebilecekleri iş olanaklarıyla buluşturulmalı, bu konu üzerine öğrenci ve öğretim üyeleri işbirliği yapmalıdır.
- Öğrenci kulüplerinin faaliyetleri öğrencilerin derslerde aldıkları eğitimleri uygulayabilecekleri yönde düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin biyoloji alanında düzenlenen kongre, sempozyum vs. gibi bilimsel toplantılara katılmaları konusunda bilgilendirilmeli ve teşvik edilmelidir.
- Son zamanlarda kuruma yabancı öğrenci talebi arttı. Bu öğrenciler Doğu Asya (Türkmenistan, Moğolistan vs.) ve Ortadoğu ağırlıklıdır. Erasmus programı ile gelen Avrupa menşeli öğrenciler de bulunmaktadır. Yabancılarla yerli öğrencilere uygulama farklı olabilir. Detayları ortaya konulmalıdır.
- **ÖSYM'nin lisans programlarına kontenjan belirlemesi iyi koordine edilmelidir.** Adayların tercihi ölçü alınırsa büyük şehirler önde gelecek, taşra boşalacaktır. Çünkü adayların tercihinde kurumsal altyapı ve eğitim kalitesinden ziyade şehir, ulaşım, sosyal tesisler vs. ölçü alınmaktadır. Kurumların çevresindeki halkın nüfusu, sosyo-ekonomik ve gelişmişlik durumu tercihte önemli etkidir.
- Bazı bölümler lisans eğitimini İngilizce yaparak diğerlerinden avantajlı duruma geçtiler. Bu uygulama mesleki eğitimi zayıflattı ve dil öğrenimini kuvvetlendirdi. Eğitime hazırlık sınıfları koymak da istihdam sorununu sadece birkaç yıl öteleyebilir.
- İstihdam imkanı yetersiz olmasına rağmen yapılan tercihler insanımızın biyoloji bölümüne verdiği önemi göstermektedir. Bülent Ecevit Üniversitesi'nde (Zonguldak) Biyoloji bölümü öğrencilerinin **20. Ulusal Öğrenci Kongresi** düzenlemesi yani kuruluşundan bu yana her yıl kongre düzenlemeleri bölüme ne denli önem verildiğini ve mesleğin sevildiğini göstermeye yeterlidir. Yıllardır istihdam imkanı olmamasına rağmen son 2 yıla kadar bölümün tercih edilir oluşu da manidardır.

- **Son yıllarda öğrenci tercihini kendi lehine çekmek için üniversiteler adeta yarışmaktadırlar.** Yasal anlamda sınırları netlik kazanmayan ve toplumun ihtiyaçlarına cevap vermekten uzak, ancak popüler isimli bazı yeni bölümler ve programların açılması biyolojiye tercihleri azalttı. Bu programları açanlar şimdilik problemi çözmüş görünmekte, mezun verdikten sonra icraatın doğruluğu kendisini gösterecektir. Meslek Yüksek okullarının ülke gerçekleriyle örtüşmeyen öğrenci kontenjanları da temel bilimlere tercihi azaltmaktadır.
- Bazı biyoloji bölümleri tercihten düşmemek için Moleküler Biyoloji, Genetik ya da Biyoteknoloji, Biyolojik Bilimler gibi isimlerle yapısal değişikliğe gitti. Fakülte bazında değişikliğe gidenler oldu (Ziraat ve Doğa Bilimleri Fakültesi; Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi gibi). Problemi ötelediler. Aynı kadro, aynı program ve alt yapı ile ad değiştirme sorunu çözer mi? Çözüp çözemediği öğrencileri mezun olduktan sonra istihdam edilmiş oranları ile görülecektir. Bu kadar moleküler biyologa ya da genetikçiye ihtiyaç var mı? Bu disiplinlerin laboratuvarları yeterli mi? Bu laboratuvarları kurmak çok pahalıdır. Zaten biyologların esas sorunlarından biri altyapı yetersizliğidir. Biyoteknoloji popüler bir isim olmakla beraber mazisi yüzyıllar öncesine dayanan bir bilimdir. Öğrenciler Biyoteknoloji'nin yeni bir saha olduğuna inandırıldı. Ziraat, Su Ürünleri Fakülteleri ve hatta Orman Fakültesi içerisinde Silvikültür anabilim dalının da genel amacı canlı üretmektir. Birkaç yıl sonra tekrar başa dönüleceği ve uygulamadan zarar görüleceği tahmin edilmektedir.

Teşekkür

Çalışmanın istatistiksel analizlerini yapmaya yardımcı olan Uzm.Biy. Belkıs MUCA ile Sosyoloji Bölümü'nden Arş. Gör. Ahmet ÇÖLMAK'a ve ankete katılan öğrencilere teşekkür ederiz. Ayrıca resmi verilerin elde edilmesine ve izinlerin alınmasına yardımcı olan SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanlığı'na içtenlikle teşekkür ederiz.

5. Kaynaklar

- [1]Anonim, 2012. [http://\(1\)/www.msxllabs.org/forum/soru-cevap/269710-biyoloji-bolumu-mezunlarinin-is-olanaklari-nasildir.html#ixzz1wYlnOn3H](http://(1)/www.msxllabs.org/forum/soru-cevap/269710-biyoloji-bolumu-mezunlarinin-is-olanaklari-nasildir.html#ixzz1wYlnOn3H) (Erişim tarihi: 15 Mayıs 2012)
- [2]Anonim, 2013a. Biyoloji Nedir?,(Erişim Tarihi: 12.04.2013). <http://biyoloji.nedir.com>
- [3]Anonim, 2013b. Afyon Kocatepe Üniversitesi, 2013. Orta Öğretim Kurumlarında Biyoloji Eğitiminde Kullanılan Öğretim Metotlarının Ders Öğretmenleri Açısından Değerlendirilmesi Ve Öneriler.(Erişim Tarihi: 12.06.2013). <http://www.aku.edu.tr/aku/>
- [4]Anonim, 2013c. Biyoloji Bölümlerinin Bugünkü Durumu, Geleceği Ve Çözüm Önerileri Çalıştayı. (Erişim Tarihi: 27.05.2013) (<http://biyologlar.com>).
- [5]Anonim, 2013d. www.biyolojisozluk.com/turkiye-biyologlar-derneğinin-biyoloji-bolum-baskanlari-ile-birlikte-gerceklestirdigi-calistay/ (Erişim tarihi: 12 Mart 2013).
- [6]Çitil M., İspir E., Söğüt E., Büyükkasap E., 2006. Fen Edebiyat Fakültesi Öğrencilerinin Profilleri Ve Başarılarını Etkilediğine İnanırları Faktörler; K.S.Ü. Örneği, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi 8(2): 69-81.
- [7]Doğan S., Sezek F., Yalçın M., Kıvrak E., Usta Y., Ataman Y.A., 2003. Atatürk Üniversitesi Biyoloji Öğrencilerinin Laboratuvar Çalışmalarına İlişkin Tutumları, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 5 (2): 33-58.
- [8]Gül Ş., Yeşilyurt S., 2009. Biyoloji Tutum Ölçeği, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 11 (2): 239-258.

- [9]Hevedanlı M., Ekici G., 2009. Üniversite Öğrencilerinin Biyoloji Öz-yeterliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi (Dicle Üniversitesi Örneği), Ege Eğitim Dergisi, 10 (1): 24-47.
- [10]Tezcan H., Gümüş Y., 2008. Üniversite Öğrencilerinin Seçmeli Ders Tercihlerine Etki Eden Faktörlerin Araştırılması, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (1): 1-17.
- [11]Yenice N., 2003. Bilgisayar Destekli Fen Bilgisi Öğretiminin Öğrencilerin Fen ve Bilgisayar Tutumlarına Etkisi. The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET October, 2 (4) : Art. 12.

Özge Ünser e-posta : hero745@hotmail.com

Halime Kaymaz e-posta : zgnsr_01@hotmail.com

Ayşe Nursal Yay e-posta: biology_depart@hotmail.com

EK 1

Çizelge 3. SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü lisans öğrencilerine yöneltilen sorular, cevaplar ve yorumları.

Sınıfı: 1. Sınıf. **Öğrenci sayısı:** 30. Tamamı ankete katılmıştır. **Eğitim-Öğretim Yılı:** 2012–2013.

(Kisaltmalar: **S:** Soru; **Y:** Yorum; Öğrencilerin tamamı ankete katılmış ve tüm soruları cevaplamışlardır).

SORULAR VE CEVAPLARININ YORUMLARI	EVET	HAYIR	KISMEN
S.1. Bölümünüze bilinçli bir tercihle mi geldiniz?	07	12	11
	% 23,3	% 40,0	% 36,6
Y.1. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bilinçsizce ya da aile isteğiyle, açıkta kalmamak veya 4 yıllık bir üniversite mezunu olmak amacıyla biyoloji bölümünü tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Bilinçli tercihle gelen öğrencilerin de var olduğu; ancak çoğunluğun bilinçsizce tercih yaptığı kanısına varılmıştır.			
S.2. Bölüm hakkında bir ön araştırma yaptınız mı?	05	15	10
	% 16,6	% 50,0	% 33,3
Y.2. Öğrenciler çoğunlukla bir ön araştırma yapmadan tercih yapmışlardır. Bölümün pozitif ve negatif yönleri hakkında bilgi sahibi olmadan, kazanacakları meslek hakkında kesin görüşlere sahip olmadan gelen öğrenci sayısı toplam öğrenci sayısının en az yarısını kapsamaktadır.			
S.3. Bölümün sayısal ağırlıklı dalda öğrenci almasını mantıklı buluyor musunuz?	06	11	13
	% 20,0	% 36,6	% 43,3
Y.3. Öğrencilerin bir kısmı sayısal alanda öğrenci alınmasını kısmen mantıklı bulsa da % 36.6 gibi bir çoğunluk mantıklı bulmamıştır. Orta öğretimden itibaren verilen derslerin ezber ağırlıklı olması bu görüşte etkili olmaktadır. Ama kısmen mantıklı buluyorum diyenler evet diyenlere eklenirse sayısal olması % 63,3'e çıkıyor.			
S.4. Ezberci bir sınav sistemi ve eğitimi destekliyor musunuz?	01	28	01
	% 3,3,0	% 93,3	% 3,3
Y.4. Öğrencilerin tamamına yakını ezberci bir sınav sistemini ve eğitimi istememektedir. Özellikle derslerde ve laboratuvar sınavlarında Latince kelimelerin çokluğundan memnuniyetsizlik olduğu ve bunun başarıyı zayıflattığı ortaya çıkmıştır.			
S.5. Biyoloji bölümlerinin çoğalmasını gerekli görüyor musunuz?	11	07	12
	% 36,6	% 23,3	% 40,0
Y.5. Çoğunluk bölümün gerekli olduğunu düşünüp biyoloji bölümünün kapatıldığı üniversiteler olsa dahi bölümün yaşatılması gerektiğini savunmaktadırlar. Her ne kadar biyoloji bölümüne gelen öğrenci sayısı her geçen yıl azalış gösterse de ülkemizin biyologa olan ihtiyacı açıkça ortadadır.			
S.6. Biyoloji bölümünün gelecek planlarınızı karşılayacağını	3	11	16

düşünüyor musunuz?	%10,0	%36,6	%53,3
Y.6. Öğrencilerin çok azı gelecek planlarının gerçekleştirebileceğini düşünüyor. %40'a yakın bir öğrenci kesimi bilinçsiz tercih yanında bölümün ezberci bir sistem gütmemesinden dolayı sezemeyip gelecek planlarının karşılayamayacağı kanısındadır.			
S.7. Lisedeki Biyoloji derslerinin bölümünüzde okutulan derslere zemin hazırladığınızı düşünüyor musunuz?	5	11	14
	16,6	36,6	46,6
Y.7. Lisede okutulan derslerin üniversitedeki derslere kısmen de olsa zemin hazırladığı düşünülse de öğrencilerin çoğu derslerin paralel olmadığını düşünmektedir.			
S.8. Danışman öğretim üyenizin bölümünüz ve mesleğiniz hakkında sizi yeterince bilgilendirdiğini düşünüyor musunuz?	3	19	8
	%10,0	%63,3	%26,6
Y.8. Öğrencilerin yarısından fazlasının danışmanları tarafından bilgilendirilmediği sonucu ortaya çıkmıştır. Bu durum öğrencilerin okulda aktif rol alamadığının gerçek sebebi olarak düşünülmektedir.			
S.9. Biyoloji bölümünü üniversite sınavına ilk girişinizde mi kazandınız ? Kazanmada çok zorlandınız mı?	22	6	2
	%73,3	%20,0	%6,66
Y.9. Öğrencilerin yarısından fazla bir kısmının üniversite sınavına ilk girişlerinde kazandığı; çok çaba gösterilerek kazanılan bir bölüm olmadığı kanısına varılmıştır.			
S.10. Tekrar üniversite sınavına girip başka bölüm okumayı düşünüyor musunuz?	5	21	4
	%16,6	%70,0	%13,3
Y.10. Öğrencilerin çoğunlukla okuduğu bölümde ilerlemeyi düşündükleri ve başka bir bölüm okumak için tekrar üniversite sınavına girmeyi düşünmedikleri ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin kısmen bölümden memnun olmadıkları, zorlandıkları ve bölümü değiştirmek istedikleri düşünülmektedir.			
S.11. Biyoloji bölümünü kazanmadan önce bu bölüm ilgi alanınıza giriyor muydu?	4	11	15
	%13,3	%36,6	%50,0
Y.11. Öğrencilerin kısmen de olsa bu bölümün ilgi alanlarına girdiği ortaya çıkmıştır. Bölüme alınan öğrencilerin lise döneminde biyoloji dersi görmeleri ve bu konuda az da olsa bilgilendirilmeleri etkili olmuştur.			
S. 12. Size sunulan teknik cihazlar ve malzemeler hakkında bilgilendirildiniz mi?	2	15	13
	%6,66	%50,0	%43,3
Y.12. Öğrencilerin %50 kullanılan teknik cihazlar ve malzemeler hakkında bilgilendirilmediklerini belirtmiştir.			
S.13. Biyoloji bilimindeki gelişmeleri dergi, gazete, TV. vb. den takip ediyor musunuz?	4	14	12
	%13,3	%46,6	%40,0
Y.13. Öğrencilerin biyoloji bilimindeki gelişmeleri basın ve medya yoluyla takip etmedikleri ortaya çıkmıştır. Burada öğrencilerin çıkarılan yayınlar hakkında fazla bilgilendirilmedikleri etkili olmuştur. Öğrencilerin %40'ı da düzenli bir şekilde olmasa da yayınları takip ettiklerini belirtmişlerdir.			
S.14. Derslerde aktif rol alabiliyor musunuz?	6	11	13
	%20,0	%36,6	%43,3
Y.14. Öğrencilerin öğreticilerin verdiği sunum, ödevler ve sordukları sorular doğrultusunda kısmen de olsa aktif rol alabildikleri ve bir			

kısımının da hiç aktif rol alamadıkları ortaya çıkmıştır. Aktiviteyi artırmanın yolları aranmalıdır.			
S.15. Sınıflardaki mevcut öğrenci sayının eğitim açısından uygun olduğunu düşünüyor musunuz?	8	12	10
	%26,6	%40,0	%33,4
Y.15. Biyoloji bölümüne gelen öğrenci sayısının azalmasının etkisiyle birinci sınıflarının mevcut sayısının az olması, öğrencilerin kısmen de olsa verim aldıkları sonucunu ortaya çıkmıştır.			

Çizelge 4. SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü lisans öğrencilerine yöneltilen sorular, cevaplar ve yorumları.

Sınıfı: 2. Sınıf. **Öğrenci sayısı:** 67. **Eğitim.-öğretim yılı:** 2012–2013 ve müteakip yıl.

(Öğrencilerin tamamı ankete katılmış ve tüm soruları cevaplamışlardır).

	EVET	HAYIR	KISMEN
S.1. Bölüm müfredatından memnun musunuz?			
	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
Y.1. Bölüm müfredatında öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çeken derslerin verim almalarında etkili olduğu kanısına varılmıştır. İkinci yıl verilen cevaplar 1. yıl verilenlere oldukça yakındır.	25	24	18
	%37,3	%35,8	%26,8
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%30,00	%40,0	%30,00
S.2. Haftalık ders saati yeterli midir?			
	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
Y.2. Haftalık ders saatinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin aldığı derslerde uygulama derslerinin ana ders saatine katılması bu sonucun ortaya çıkmasında etkili olmuştur. İkinci yıl verilen cevaplarda evet oranı yaklaşık aynı iken, hayır oranı artmış, kısmen cevabı yarı yarıya düşmüştür.	45	07	15
	%67,1	%10,4	%22,3
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%63,33	%26,67	%10,00
S.3. Uygulama derslerinden verim aldığınızı düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
Y.3. Öğrencilerden bir kısmının uygulama derslerinden verim alabilirken çoğunluğunun verim alamadığı anlaşılmaktadır. Uygulama derslerinde öğrenci mevcudunun fazla olması, laborant olmaması, laboratuvar imkânlarının yetersiz olması ve laboratuvarları öğrencilerin ders saatleri dışında kullanamamalarından dolayı öğrencilere uygulama şansı verilmemesi bu sonucun ortaya çıktığı kanısına varılmıştır. 2. yıl verilen cevaplarda uygulama derslerinden verim aldığını söyleyenlerin sayısındaki artış sınıf mevcudu ile alakalıdır. Alt yapı imkânlarında ve öğretim üyesinde bir değişiklik yoktur.	16	29	22
	%23,8	%43,2	%32,8
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%40,00	%20,00	%40,00
S.4. Şimdiye kadar gördüğünüz derslerden verim aldığınızı düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
Y.4. Şimdiye kadar(yani 2 yıl boyunca) görülen derslerden öğrencilerin kısmen verim aldıkları görülmüştür. Bununla beraber aynı oranda alınan evet ve hayır cevapları doğrultusunda alınan verimin öğrencinin zooloji veya botanik anabilim dallarına gösterdikleri eğilime göre değiştiği düşünülmektedir. 2. yıl verilen cevaplarda uygulama derslerinden verim aldığını söyleyenlerin sayısındaki 3 kat artış sınıf mevcudu ile alakalıdır. Alt yapı imkânlarında ve öğretim üyesinde bir değişiklik yoktur.	20	20	27
	%29,8	%29,8	%40,2
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%60,00	%6,67	%43,33
S.5. Sizi geliştirmeye yönelik sosyal etkinlikler yapıldığını düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	9	46	12

<p>Y.5. Bölümde sosyal etkinliklerin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Üniversitede yapılan sosyal etkinliklerin fazla olmasına rağmen bölümde öğrencilerin sosyal etkinliklere katılması yönünde bilinçlendirilmemeleri etkili olmuştur. 2. yıl verilen cevaplarda bir değişme olmamıştır.</p>	%13,4	%68,6	%17,9
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%6,67	%66,67	%26,67
<p>S.6. Derslerde yeteri kadar modern teknolojiden yararlandığımı düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	9	42	16
	%13,4	%62,6	%23,8
<p>Y.6. Derslerde modern teknolojiden yeterince yararlanılmadığı anlaşılmaktadır. Bu sonucun ortaya çıkmasında laboratuvarlarda araştırma yapmak için yeterince teknolojik materyal bulunmaması etkili olmuştur. 2. yıl verilen cevaplarda modern teknolojiden yararlandığımı söyleyenlerin sayısındaki artış ve hayır diyenlerin sayısındaki 3 kat azalış sınıf mevcudu ile alakalıdır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%20,00	%23,33	%56,67
<p>S.7. Okulda laboratuvar imkânları yeterli midir?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	11	37	19
	%16,4	%55,2	%28,3
<p>Y.7. Laboratuvarda mikroskop eksikliği ve sınıf mevcudunun fazla olması, aynı zamanda mikroskopların bazılarının kullanım dışı olması, laborant olmaması, laboratuvar imkânlarının yetersiz olması sonucunu ortaya çıkarmıştır. 2. yıl verilen cevaplarda laboratuvar imkanlarını yeterli görenlerin sayısındaki 5 kat azalış giderek bölümde laboratuvar çalışmalarının azaldığını göstermektedir. Çünkü laboratuvar ders saatleri giderek azaltılmakta ve kalabalık sınıflar 2'ye bölünerek laboratuvar saatleri fiilen yarıya indirilmektedir. Uygulama saatleri yetersiz geldiğinden öğrenciler ders saati dışında da laboratuvarlardan yararlanmak istemektedir.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%3,3	%23,33	%43,33
<p>S.8. Biyoloji bilimindeki gelişmeleri gazete, dergi vb.den takip ediyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	17	16	34
	%25,3	%23,8	%50,7
<p>Y.8. Biyoloji Bölümü 2. sınıfların düzenli bir şekilde olmasa da biyoloji bilimindeki gelişmeleri gazete, dergi vb.den takip ettikleri görülmüştür. 2. yıl verilen cevaplarda bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%26,67	%30,00	%43,33
<p>S.9. Biyoloji bölüm içerikli bir projede yer almayı düşünür müsünüz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	58	5	4
	%86,6	%7,5	%5,9
<p>Y.9. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun bölüm ile ilgili bir projede çalışmak istedikleri, bilimsel çalışma ve gelişmelere meraklı oldukları sonucuna varılmıştır. Öğrencilerin bölüm ile ilgili yapılan ve yapılması olası projeler hakkında bilgilendirildikleri ve bu projelerin ileride çalışma hayatında yararlı olacağını bilincinde oldukları kanısına varılmıştır. 2. yıl verilen cevaplarda bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%86,67	%3,33	%10,00
<p>S.10. Öğretim elemanların yürüttükleri derslerde yeterli bilgi ve deneyime sahip olduklarını düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	32	14	21
	%47,7	%20,9	%31,3
<p>Y.10. Öğretim veren elemanların alanında kısmen veya tamamen başarılı olduğu kanısına varılmıştır. %20,9'luk bir öğrenci kesimi hayır cevabını vererek yeterli olmadıkları düşüncesinde olduklarını belirtmiştir. Bu sonuçlar derse giren öğretim elemanlarının akademisyen oldukları kadar uzmanlık alanları ile ilgili derslere girmediklerini ya da derslere yeterince hazırlık yapmadığını göstermektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%70,00	%6,67	%23,33
<p>S.11. Biyoloji bölümünü ilk yılınızda mı kazandınız?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		

<p>Y.11. 2. sınıfların 1. sınıflarda olduğu gibi biyoloji bölümünü liseden mezun olur olmaz kazandıkları ve bu da Biyoloji bölümünün çok çabalayarak kazanılan bir bölüm olmadığını ve kontenjanların artırılmasının da bunda etkili olduğu sonucuna varılmıştır. 1. yıl öğrencilerin 4/5'i bölümü ilk yıl kazanırken, 2. yılda %100'ü kazanmıştır. Çünkü bölümün tarihinde ilk kez bu sınıfta kontenjanlar anlamlı şekilde doldurulmamıştı. Bu nedenle barajı geçen ve bölümü tercih eden tüm adaylar bölümü kazanmış oldular.</p>	53	12	2
	%79,2	%17,9	%2,98
	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		
	%100,0	%00,00	%00,00
<p>S.12. Biyoloji bölümünün bir dal olarak açılmasını gerekli görüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim-öğretim yılı		
	57	8	2
	%85,1	%11,9	%2,98
<p>Y.12. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun biyoloji bölümünün açılmasının gerekli olduğu düşüncesinde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuca varılmasında biyolojinin hemen hemen her alanda adının geçmesi ve bilimsel açıdan çok önemli bir yerinin olması etkili olmuştur. Aynı zamanda bu cevap, biyoloji biliminin bölüm olarak Üniversitelerde kapatılması düşüncesini çürütmüştür. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		
	%76,67	%10,00	%13,33
<p>S.13. Öğreticilerin tavsiye ettikleri yayınları takip ediyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim-öğretim yılı		
	41	2	24
	%61,2	%2,98	%35,8
<p>Y.13. Öğrencilerin ekseriyetle yayınları takip etmede hevesli ve tavsiyelere uyduğu görülmüştür. Ancak yayınları takip düzenli olmayabilmektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		
	%63,33	%10,00	%26,67
<p>S.14. Bölümünüzle ilgili staj yapmayı düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim-öğretim yılı		
	64	1	2
	%95,5	%1,50	%2,98
<p>Y.14. Öğrencilerin bölümle ilgili iş alanlarını merak ettikleri, buralarda bir ön çalışma, mesleğin günlük hayattaki yerini anlama ve bilgi edinme amacıyla staj yapmayı düşündükleri ortaya çıkmıştır. Bu düşünceleri gütmelerinde biyoloji bölümünün iş olanaklarının geniş kapsamlı gibi görünse de işe alınan insan sayısının azlığı etkili olmuş olabilir. 2. yıl verilen cevaplarda önemli bir fark yoktur.</p>	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		
	%90,00	%6,67	% 3,33
<p>S.15. Sınıflardaki mevcut öğrenci sayısının eğitim açısından verimli ve uygun olduğunu düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim-öğretim yılı		
	0,0	62	5
	%0,0	%92,5	%7,5
<p>Y.15. Bu sınıf kalabalıktır. Öğrencilerin beyanı da öğrenci sayısının fazlalığı derse katılımı azaltarak verimini düşürdüğü yönündedir. Sınıfın kalabalıklığı aynı zamanda laboratuvarlarda teknik cihaz ve malzemelerin ve çalışma yapılacak fiziki mekânın yetersiz kalmasına ve verimin düşmesine neden olmuştur. 2. yıl verilen cevaplarda sınıf mevcudunu uygun görenlerin sayısındaki aşırı artış sınıf mevcudunun normalin altında olmasından kaynaklanmaktadır.</p>	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		
	%60,00	%16,67	%23,33

Çizelge 5. SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü lisans öğrencilerine yöneltilen sorular, cevaplar ve yorumları.

Sınıfı: 3. Sınıf. **Öğrenci sayısı:** 33. **Eğitim-öğretim yılı:** 2012–2013 ve müteakip yıl.

(Öğrencilerin tamamı ankete katılmış ve tüm soruları cevaplamışlardır).

	EVET	HAYIR	KISMEN
<p>S.1. Şimdiye kadar almış olduğunuz derslerin mesleğiniz için gerekli olduğunu düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim-öğretim yılı		
	8	6	19
<p>Y.1. Öğrencilerin aldığı dersleri kısmen gerekli gördüğü, ancak bir kısım öğrencilerin derslerden memnun olmadığı sonucuna</p>	%24,2	%18,1	%57,5
	2013-2014 eğitim-öğretim yılı		

varılmıştır. Müfredattaki derslerin iş hayatında gerekli olmadığını düşünen öğrenciler de mevcuttur. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	%40,00	%16,67	%43,33
S.2. Okuduğunuz bölüm ile ilgili sorulan bir soruyu yanıtlayacak kadar bilgi edindiniz mi?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	5	4	24
	%15,1	%12,1	%72,7
Y.2. Öğrencilerin aldıkları eğitimi yeterli bulmadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Bölümle ilgili karşılaştıkları sorularda kendilerini kısmen de olsa yetersiz gördüklerini bildirmişlerdir. Bu da adayların biyoloji bölümü tercihini etkilemektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%26,67	%20,00	%53,33
S.3. Derslerde siz de aktif rol alabiliyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	6	12	15
	%18,1	%36,3	%45,5
Y.3. Öğrencilerin derslerde aktif rol alamadıkları kanısına varılmıştır. Derslerde pasif olan öğrencilerin yüzdeleri daha fazla yer kapladığı görülmektedir. Sınıf veya laboratuvar yetersizliğinden veya verilen eğitimden kaynaklı olarak öğrenciler derslerde çoğunlukla aktif rol alamamaktadır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında aşırı değişme yoktur. Kısmen değişimin nedeni öğrenciler arasındaki kişisel farklılıklar olarak düşünülebilir.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%36,67	%30,00	%33,33
S.4. Zooloji ve botanik anabilim dallarının içeriği hakkında yeterince bilgilendirildiğinizi düşünüyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	14	7	12
	%42,4	%21,2	%36,3
Y.4. Üçüncü sınıf sonunda öğrenciler botanik ve zooloji olmak üzere anabilim dallarına ayrılırlar. Öğrencilerin bu seçimi yaparken gelecekteki meslek seçimlerine de adım atmış olmaktadır. Yapılan ankete cevaplara bakılırsa öğrencilerin bu seçimi yaparken çoğunlukla bilinçli olduklarını ortaya koymuştur. 2. yıl ankete katılan öğrencilerin verdiği cevaba göre öğrencileri mesleğe yönlendirmede daha az bilgilendirme yapıldığı anlaşılmaktadır. Danışmanların öğrencilere ayırdığı zamanın yetersiz geldiği açıkça görülmektedir.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%20,00	%36,67	%43,33
S.5. Üç yıl içinde bölümü seçtiğiniz için hiç pişmanlık duyduunuz mu?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	10	10	13
	%30,3	%30,3	%39,3
Y.5. Öğrencilerin Biyoloji Bölümü'nü seçtikleri için pişmanlık duyanların olduğu kadar pişmanlık duymayanların da olduğu görülmüştür. Eşit seviyede görülen cevaplar kısmen diyen öğrencilerin kararsızlığıyla son bulmuştur. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla anlamlı bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%26,67	%36,67	%36,67
S.6. Derslerde araştırma görevlilerinin yardımını alabiliyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	14	8	11
	%42,4	%24,2	%33,3
Y.6. Öğrencilerin araştırma görevlilerinden yardım alabildikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Fakat yardım almakta zorlanan öğrenciler de mevcuttur. Bu sorunun ortaya çıkmasında öğrenci çokluğu, asistan yetersizliği gibi ana sebepler yer almaktadır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%36,67	%30,00	%33,33
S.7. Biyoloji Bölümünün gelecek planlarınızı karşılayacağını düşünüyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	4	16	13
	%12,1	%48,4	%39,3

<p>Y.7. Öğrencilerin bölümden istedikleri eğitimi alamadıkları ortaya çıkmıştır. Gelecek planlarını karşılamayacağını düşünen öğrencilerin sayısı çoğunluktadır. Bu durum bölümün tercih edilmemesinin ana nedenlerinden biridir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%20,00	%50,00	%30,00
<p>S.8. Uygulanan sınav sisteminin derslerle paralel olduğunu düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	13	11	9
<p>Y.8. Öğrencilerin sınav sisteminden memnun olmadıkları; yapılan sınavlarla öğretilen derslerin paralel olmadığını düşünen öğrencilerin sayısının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu uygulama öğrencilerin müfredattan şikâyetçi olmasına yol açmıştır. Sınav sisteminin veya ders işleme yöntemlerinin değiştirilmesi bölümün geleceği açısından yararlı olacaktır. 2. yıl verilen cevaplarda hiçbir değişiklik olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%39,3	%33,3	%27,2
<p>S.9. Sınavların sizi zorlayıcı derecede olduğunu düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	15	8	10
<p>Y.9. Öğrencilerin derslerde zorlandıkları, bunun da öğrencilerin derslerdeki verimi düşürdüğü sonucu ortaya çıkmıştır. Derslerde zorlanan öğrencilerin mesleki hayatta başarılı olamama endişesi bölümün geleceğini olumsuz yönde etkilemektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%45,5	%24,4	%30,3
<p>S.10. Biyoloji içerikli bir projede yer aldınız mı?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	10	20	3
<p>Y.10. Öğrencilerden biyoloji içerikli bir projede yer almayanların çok fazla olduğu görülmektedir. Böyle bir projede yer almamak öğrencilerin gelecek planlarını olumsuz etkileyecektir. Bu da akademik kariyer yapmak isteyen öğrenci sayısını azaltmaktadır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%30,3	%60,6	%9,1
<p>S.11. Biyoloji bilimindeki gelişmeleri gazete veya dergilerden takip ediyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	16	1	16
<p>Y.11. Öğrencilerin bir kısmı biyoloji bilimindeki gelişmeleri gazete ve dergilerden takip ederken kısmen takip edenlerin sayısı da azımsanmayacak kadar fazladır. 3. sınıfa gelen bir Biyoloji Bölümü öğrencisi artık kendisini bir meslek mensubu görmekte, meslekteki gelişmeleri merak etmekte ve takip etmektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%48,5	%3,1	%48,5
<p>S.12. Biyoloji bölümünde zorunlu staj uygulaması olması gerektiğini düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	26	3	4
<p>Y.12. Öğrencilerin büyük bir kısmı zorunlu staj uygulamasını desteklemektedir. Biyoloji bölümünün gelişmesi ve iş imkanlarının yaygınlaşması için staj uygulaması zorunlu hale getirilmelidir. 2. yıl verilen cevaplarda staj uygulamasının önemine daha çok dikkat çekilmektedir. Bu öğrencilerde bölümü bilinçli tercih etme daha fazladır, bu nedenle cevapları gayet makuldür.</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%78,8	%9,1	%12,1
<p>S.13. Sınıflardaki mevcut sayısının eğitim açısından verimli olduğunu düşünüyor musunuz?</p>	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	2	29	2
<p>Y.13. Mevcut sayısının fazla olmasının eğitimi engellediği sonucu ortaya çıkmıştır. 2. yıl verilen cevaplarda da sınıfın kalabalık oluşunun negatif bir özellik olarak öğrenciye yansdığı</p>	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%6,1	%87,9	%6,7
	%10,00	%70,00	%20,00

görülmektedir.			
S.14. Dersinize giren öğretim elemanlarının alanlarında yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünüyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	11	9	13
	%33,3	%27,3	%39,4
Y.14. Öğrencilerin öğretim elemanlarını kısmen yeterli gördükleri ortaya çıkmıştır. Olumsuz düşünenler ise bölüm bazında değil, kişi ve ders bazında memnuniyetsizdir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%23,33	%20,00	%56,67
S.15. Bölüme bilinçli bir tercihle mi geldiniz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	11	12	10
	%33,3	%36,4	%30,3
Y.15. Öğrencilerin cevabından bilinçli bir tercihle gelmedikleri ortaya çıkmıştır. Bilinçli tercih yapan öğrenci sayısı sınıf mevcudunun 1/3'ünü kapsamaktadır. Bu da Biyoloji Bölümü'nün geleceğini olumsuz etkilemektedir. 2. yıl öğrencilerin verdiği cevaba bakılırsa bölüm tercihinde bilinçlenmenin arttığı kolayca görülür. Bu öğrencilerin biyolojiye ilgileri daha fazladır. Derslerin işleniş ve başarılarında da bu durum dikkati çekmektedir.	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%56,67	%20,00	%23,33

Çizelge 6. SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü lisans öğrencilerine yöneltilen sorular, cevaplar ve yorumları.

Sınıfı: 4. sınıf. Öğrenci sayısı: 67 olup her kişi her soruya cevap vermemiştir. Bu nedenle ankete cevap verenlerin sayısı soruya göre değişiklik göstermektedir. *: 61, **:62, ***: 59 öğrenci. **Eğitim-Öğretim Yılı: 2012-2013.**

(2013-2014 eğitim-öğretim yılına ait 4. sınıfların anket sonuçları ve yorumları Çizelge 7.de verilmektedir).

	EVET	HAYIR	KISMEN
S.1. Okuduğunuz bölümün dört yıl boyunca müfredatı size eğitici miydi?	8	21	32*
	%13,1	%34,4	%52,4
Y.1. Dört yıl boyunca yürütülen müfredatın öğrenciler tarafından eğitici görülmediği açıkça ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu müfredatı yetersiz ve gereksiz görürken bu durumdan memnun olan bazı öğrenciler de vardır. Müfredatın bu şekilde olması Biyoloji Bölümü'nün tercihini olumsuz yönde etkilemektedir.			
S.2. Bölüm beklentilerinizi karşıladı mı?	4	25	32*
	%6,5	%40,9	%52,4
Y.2. Bölümün öğrencilerin beklentilerini büyük ölçüde karşılamadığı; büyük beklentilerle bölüme kaydolun öğrencilerin ilerleyen dönemde hayal kırıklığı yaşadığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin bilinçli bir şekilde gelmeseler bile okudukları dört yıl boyunca hem öğrencilik hem de meslek hayatları boyunca istediklerini bulamayacakları düşüncesi ile çevrelerine yaptıkları telkinler Biyoloji bölümüne tercihi azaltmaktadır.			
S.3. Geçen yıl seçtiğiniz bölüm içi branşı (Botanik / Zooloji) isteyerek mi seçtiniz?	26	27	9**
	%42,6	%44,2	%14,7
Y.3. Yapılan çalışmalar sonucunda Zooloji ve Botanik branşından birini tercih eden öğrencilerin büyük çoğunluğu bilinçli ve istekli bir şekilde tercih yapmışlardır. Bölüm içi branşlaşma öğrencileri memnun etmektedir.			
S.4) Mesleki açıdan kendinizi yeterli hissediyor musunuz?	5	32	24*

Y.4. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun aldıkları eğitim sonucunda mesleki açıdan kendilerini yeterli hissetmedikleri sonucuna varılmıştır. Bunun sebebi; müfredatın günün ihtiyaçları ve mesleki hayattaki görevlerle paralel olmamasıdır. Öğrencilerin kendilerini yeterli hissetmeleri için müfredat güncellenmeli, uygulamalar artırılmalı ve zorunlu staj uygulamasına biran önce geçilmelidir.	%8,1	%52,4	%39,3
S.5. Uygulama derslerinin sizi iş hayatına hazırladığını düşünüyor musunuz?	9 %14,7	30 %49,1	22* %36,06
Y.5. Öğrencilerin yaklaşık yarısı uygulama derslerinin iş hayatıyla uyumlu olmadığını düşünmektedir. Uygulama derslerinin bile ezber şeklinde yapıldığını söyleyen öğrenciler vardır. Öte yandan sınıf mevcudunun fazla olması uygulama derslerinin verimsiz olmasına sebep olmuştur. Bu verimsizlik bölüme tercihi etkilemektedir.			
S.6. Geleceğe hazırlık için kendi imkânlarınızla staj uygulaması yaptınız mı?	36 %59,01	25 %40,9	0* %0
Y.6. Öğrencilerin çoğunluğunun staj uygulaması yaptığı ve mecburi olmadığı halde staj yaptıkları, staj yapanların mesleki açıdan kendilerini daha yeterli gördükleri sonucuna varılmıştır. Staj yapmayan öğrenciler için zorunlu staj uygulamasına geçilmeli ve Biyoloji bölümü iş imkânları artırılmalıdır.			
S.7. Sınıflardaki mevcut sayısının eğitim açısından verimli olduğunu düşünüyor musunuz?	5 %8,1	49 %80,3	7* %22,9
Y.7. Öğrencilerin büyük çoğunluğu sınıf mevcudundan hoşnut değildir. Kalabalık sınıflar derslerde ve laboratuvarlardaki verimi azaltmış, öğrencilerin aktif rol alma şansını düşürmüştür. %80'lik bir kısmın sınıfın mevcudundan(kalabalık oluşu) memnun olmaması bölümün geleceğinin ve uygulamanın yanlışlığının göstergesidir.			
S.8. Öğretim veren elemanların alanlarında yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünüyor musunuz?	14 %22,9	8 %13,1	39* %63,9
Y.8. Öğrencilerin öğretim elemanlarından genel olarak hoşnut olduğu anlaşılmaktadır.			
S.9. Sürekli olarak takip ettiğiniz bir bilimsel yayın var mı?	24 %39,4	29 %47,5	8* %13,1
Y.9. Yapılan çalışmalar sonucunda, öğrencilerin büyük kısmının bilimsel bir yayını takip etmedikleri, yalnızca %39'luk bir kısmın aktif olarak takip ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Bunun nedeni hem öğrencilerin bilinçsiz olması hem de kurumun yönlendirmede yetersiz olduğu şeklindedir.			
S.10. Biyoloji bölümü içerikli bir projede yer aldınız mı?	23 %37,7	33 %54,1	5* %8,2
Y.10. Biyoloji içerikli projede yer alan öğrenci sayısı azınlıktadır. Bu durum hem öğrenci fazlalığından hem de öğrenci bilinçsizliğinden kaynaklanmaktadır. Hal bu ki biyoloji bölümü; öğrenci ve Ar-Ge projelerinde önemli başarılarla imza atmıştır. Bölüm olarak bilimsel içerikli projelerin yaygınlaştırılması ve öğrencilerin projelere katılımlarının artırılması gelecek açısından yararlı olacaktır.			
S.11. Mezun olduktan sonra biyoloji ile ilgili bir alanda iş	18	15	28*

bulabileceğinizi düşünüyor musunuz?	%29,5	%24,6	%45,9
Y.11. Öğrencilerin büyük kısmı bu konuda karamsar tutum sergilemektedir. Buna rağmen %29,5'lik bir kısım ümitvar düşünülmektedir. Biyologların istihdamı bölümün gelişmesine, öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine ve biyologların önündeki yasal engellerin kaldırılmasına bağlıdır.			
S.12. Yüksek lisans veya akademik kariyer yapma planlarınız var mı?	23	17	21*
	%37,7	%27,9	%34,4
Y.13. Öğrencilerin çoğunluğu akademik kariyer yapmak istemektedirler. Bu durum biyoloji bölümünün sevildiğinin ve bilimsel gelişmeye değer verildiğinin bir göstergesidir. Akademik kariyer süresince bilimsel çalışmalar daha yakından takip edilmekte ve mesleki deneyim artırılmaktadır.			
S.13. Bitirme ödevi (lisans tezi) çalışmalarında kendinizi geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?	24	11	24***
	%39,3	%18,0	%42,6
Y.13. Öğrenciler bitirme ve tez çalışmalarında kendilerini geliştirdiklerini ileri sürmüşlerdir. Yapıtılan tez çalışmalarının(Bitirme ödevi) niteliği bölümün geleceğini doğrudan etkilemektedir. Tez çalışmalarında öğrencilerin sorumluluk alma, kabiliyetlerini sergileme, ortak çalışma bilinci ve kendilerine özgüven artmaktadır.			
S.14. Şimdiye kadar eğitim amacıyla herhangi bir bilimsel sempozyuma (toplantıya) katıldınız mı?	27	28	6*
Y.14. Öğrencilerin yarısının sempozyumlara katıldığı, diğer yarısının ise pasif durumda kaldıkları görülmektedir. Bu tür faaliyetlerin artması ve öğrencilerin toplantılara katılımının teşvik edilmesi gerekir.			
	%44,2	%45,9	%9,8
S.15. Uygulama derslerinin mesleki açıdan bir hazırlık olduğunu düşünüyor musunuz?	13	19	29*
	%21,3	%31,1	%47,5
Y.15. Uygulama derslerinin mesleki hayata bir ön hazırlık aşaması olduğunu düşünen öğrenci sayısı azınlıktadır. Bu durumda mesleki açıdan yetersiz, piyasanın ihtiyacına cevap veremeyen biyologlar yetişmektedir. Bölümü tercih edenlerin sayısının artırılması için uygulama derslerinin artırılması ve güncellenmesi gerekir.			

Çizelge 7. 2013–2014 eğitim-öğretim yılında üniversitelerin Biyoloji 4. sınıf öğrencilerine anket sorularına cevaplarının dağılımı.

(Ankete katılan öğrenci sayısı: SDÜ: 30, Gaziantep Üniv.: 61, Erzincan Üniv.: 13; Yüzüncü Yıl Üniv.: 41 olup öğrenciler soruya cevap vermişlerdir).

Anket Soruları	Süleyman Demirel Üniversitesi	Erzincan Üniversitesi	Gaziantep Üniversitesi	Yüzüncü Yıl Üniversitesi
1)Okuduğunuz bölümün 4 yıl boyunca müfredatı sizce eğitici miydi?	%13.33 E % 46.67H %40.00 K	% 14.29 E %64.29 H %21.43 K	% 40.32 E %11.29 H %48.39 K	% 5.00 E %40.00 H %55.00 K

2)Bölüm beklentilerinizi karşıladı mı?	%6.67 E %53.33 H %40.00 K	%00.00 E %85.71 H %14.29 K	%20.97 E %22.58 H %56.45 K	% 2.50 E %67.50 H %30.00 K
3)Seçtiğiniz branşı isteyerek mi seçtiniz?	%53.33 E %33.33 H %13.33 K	%21.43 E %35.71 H %42.86 K	%64.52 E %20.97 H %14.52 K	%52.50 E %32.50 H %15.00 K
4)Mesleki açıdan kendinizi yeterli hissediyor musunuz?	%10.00 E %50.00 H % 40.00 K	%00.00 E %71.43 H %28.57 K	%33.87 E %20.97 H %45.16 K	%20.00 E %32.50 H %47.50 K
5)Uygulama derslerinin sizi iş hayatına hazırladığını düşünüyor musunuz?	%20.00 E %60.00 H % 20.00 K	%7.14 E 78.57 H %14.29 K	%45.16 E %45.16 H %33.87 K	%22.50 E %42.50 H %35.00 K
6)Geleceğe hazırlık için staj uygulaması yaptınız mı?	%53.33 E %46.67 H %00.00 K	%100.00 E %00.00 H %00.00 K	%95.16 E %3.23 H %1.61 K	%37.50 E %52.50 H %10.00 K
7)Sınıflardaki mevcut sayısının eğitim açısından verimli olduğunu düşünüyor musunuz?	%10.00 E %63.33 H %26.67 K	%100.00 E %00.00 H %00.00 K	%51.61 E %33.87 H %14.52 K	%27.50 E %62.50 H %10.00 K
8) Öğretim veren elemanların alanlarında yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünüyor musunuz?	%16.67 E %13.33 H %70.00 K	%00.00 E %35.71 H %64.29 K	%50.00 E %6.45 H %43.55 K	%20.00 E %32.50 H %47.50 K
9) Sürekli olarak takip ettiğiniz bir bilimsel yayın var mı?	%26.67 E %50.00 H %23.33 K	%7.14 E %50.00 H %42.86 K	%35.48 E %43.55 H %20.97 K	%12.50 E %60.00 H %27.50 K
10) Biyoloji içerikli bir projede yer aldınız mı?	%33.33 E %60.00 H %6.67 K	%64.29 E %35.71 H %00.00 K	%25.81 E %70.97 H %3.23 K	%12.50 E %72.50 H %15.00 K
11)Mezun olduktan sonra biyoloji ile ilgili bir alanda iş bulabileceğinizi düşünüyor musunuz?	%20.00 E %36.67 H %43.33 K	%21.43 E %14.29 H %64.29 K	%51.61 E %17.74 H %30.65 K	%25.00 E %40.00 H %35.00 K
12) Yüksek lisans veya akademik kariyer yapma planlarınız var mı?	%43.33 E %40.00 H %16.67 K	%42.86 E %21.43 H %35.71 K	%61.29 E %24.19 H %14.52 K	%45.00 E %32.50 H %22.50 K
13)Bitirme ödevi veya tez çalışmalarında kendinizi geliştirdiğinizi düşünüyor musunuz?	%40.00 E %16.67 H %43.33 K	%28.57 E %21.43 H %50.00 K	%50.00 E %32.26 H %17.74 K	%25.00 E %50.00 H %25.00 K
14)Şimdiye kadar eğitim amacıyla herhangi bir sempozyum katıldınız mı?	%43.33 E %50.00 H %6.67 K	%78.57 E %14.29 H %7.14 K	%46.77 E %45.16 H %8.06 K	%67.50 E %32.50 H %00.00 K
15)Uygulama derslerinin mesleki açıdan bir hazırlık olduğunu düşünüyor musunuz?	%23.33 E %33.33 H %43.33 K	%42.86 E %28.57 H %28.57 K	%62.90 E %9.68 H %27.42 K	%42.50 E %20.00 H %37.50 K

Çizelge 8. Biyoloji Bölümü mezunlarına yöneltilen sorular, cevaplar ve yorumları.

İlgili Sınıf: SDÜ. Fen-Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü(Isparta) mezunları

Mezun sayısı: 12.(2012-2013 Eğitim-Öğretim Yılı); 30 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı).

	EVET	HAYIR	KISMEN
S.1.Mezun olduğunuz bölümünüzle ilgili bir işte mi çalışıyorsunuz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	11	1	0
	%91,6	%8,3	%0
Y.1. Bölüm mezunlarının meslekleriyle ilgili bir işle meşgul oldukları ortaya çıkmıştır. Çok az bir kısım bölüm dışında çalışmaktadır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır. Ancak bu sonuçta mezun sayısının azlığı önemli bir etkindir, ulaşılabilenlere anket uygulanabilmiştir.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%83,33	%10,00	%6,67
S.2. Üniversiteye sınavına girerken hayal ettiğiniz yerde misiniz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	5	4	3
	%41,6	%33,3	%25,0
Y.2. Biyoloji bölümünde okuyanların yarısından fazlası üniversitede hayal ettikleri yere ulaşmışlardır. Akademik olarak kendilerini geliştirmişlerdir. Bu da bölümün tercih edilme sebeplerini destekler niteliktedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%43,33	%30,00	%26,67
S.3. Mesleki açıdan kendinizi yeterli hissediyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	9	1	2
	%75,0	%8,3	%16,6
Y.3. Bölüm mezunlarının büyük çoğunluğunun mesleki açıdan kendilerini yeterli hissettikleri anlaşılmaktadır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%43,33	%16,67	%40,00
S.4. Okuduğunuz bölümde aldığınız bilgilerin yaptığımız işte yardımcı olduğunuzu düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	8	2	2
	%66,6	%16,6	%16,6
Y.4. Öğrencilik sırasında verilen derslerin meslek hayatında yardımcı olduğu; eğitimin meslek hayatında gerekli olan bilgileri kısmen karşıladığı sonucuna varılmıştır. Karşılamadığı konuların neler olduğu tespit edilerek gerekli düzenlemeler yapılmalıdır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%56,67	%10,00	%33,33
S.5. Biyoloji mezunlarının iş imkânlarının yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	1	9	2
	%8,3	%75,0	%16,6
Y.5. Bölümün iş imkânlarının her geçen gün daraltıldığı ve yeterli istihdam sağlanamadığı sonucuna varılmıştır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%0,00	%90,00	%10,00
S.6. Bu bölümü başkalarına tavsiye etmeyi düşünüyor musunuz?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	3	7	2
	%25,0	%58,3	%16,6
Y.6. Bölüm mezunların iş imkânı geniş dahi olsa bu bölümü başka birine tavsiye etmeyecekleri sonucuna varılmıştır. Uygulama da bunu göstermektedir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%23,33	%43,33	%33,33
Bknz. Madde 11.			
S.7. Lisans eğitiminiz esnasında edindiğiniz bilgiler hala hafızanız da mı?			
	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	5	1	6
	%41,6	%8,3	%50,0
Y.7. Lisans eğitimi esnasında öğrenilen bilgilerin kısmen	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		

kalıcı olduğu fikri yaygındır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır	%36,67	%3,33	%60,00
S.8. Bir biyoloji mezunu olarak herhangi bir biyoloji derneğine ya da aynı amaçlı başka bir organizasyona üye misiniz ya da destek veriyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	2	10	0
	%16,6	%83,3	%0
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%23,33	%66,67	%10,00
Y.8. Bölüm mezunlarının büyük kısmının her hangi bir derneğe üye olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu konuda dernek sayısının artırılması yerine biyologların bilinçlendirilmesi gibi çalışmalar faydalı olacaktır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır			
S.9. Biyoloji ile ilgili gerçekleştirilen aktivitelere (sempozyum, kongre, panel vs.) katılıyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	11	1	0
	%91,6	%8,3	%0,0
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%73,33	%00,00	%26,67
Y.9. Biyoloji mezunlarının düzenlenen aktivitelere düzenli olarak katıldıkları sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmalar eğitici ve öğreticidir. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır			
S.10. Biyoloji alanındaki gelişmeleri güncel olarak takip ediyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	9	1	2
	%75,0	%8,3	%16,6
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%76,67	%6,67	%16,67
Y.10. Biyoloji mezunlarının bilinçli bir şekilde biyoloji alanındaki gelişmeleri güncel olarak takip ettikleri sonucu ortaya çıkmıştır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır			
S.11. Tekrar üniversite sınavına girseniz Biyoloji Bölümü'nü tercih eder misiniz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	7	5	0
	%58,3	%41,6	%0,0
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%36,67	%53,33	%10,00
Y.11. Mezunlarımızın Biyoloji Bölümü'nü tekrar seçmek isteyebileceği ortaya çıkmıştır. Madde 6 ile tezata düşen bu cevap, son yıllarda bölümdeki eğitimin yozlaştırıldığını, bu nedenle beğenilmediğini ifade etmektedir. Ankete katılanların genelde mesleğiyle ilgili bir işe çalıştığı düşünülürse mesleğe muhabbet var, istihdam yetersizliği düşündürücü olarak yorumlanabilir. Başkalarına tavsiye etmeme de bu düşüncenin yansımasıdır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır			
S.12. Üniversitedeki Biyoloji Bölümleri sayısının artması biyoloji ve Türkiye'nin geleceği açısından yararlı mıdır?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	2	8	2
	%16,6	%66,6	%16,6
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%10,00	%73,33	%16,67
Y.12. Üniversitelerdeki Biyoloji Bölümlerinin artırılması mesleki ve ülke geleceği açısından yararlı değildir. Çünkü önemli olan çok sayıda biyolog yetiştirmek değil, nitelikli biyologlar yetiştirmektir. Niteliksiz çoğunluk, mesleği kötü tanıtmaktan ve mevcut işsizler kesimine yeni insanlar eklenmesi dışında bir şey sağlamayacaktır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.			
S.13. Üniversitelerdeki Biyoloji Bölümü'ne ayrılan kontenjanların artırılması Biyologların iş bulma olasılığını azaltacağını düşünüyor musunuz?	2012-2013 eğitim.-öğretim yılı		
	8	3	1
	%66,6	%25,0	%8,3
	2013-2014 eğitim.-öğretim yılı		
	%73,33	%13,33	%13,33
Y.13. Üniversitelerdeki kontenjanın artması iş bulma imkânının ve kalitenin azalmasına neden olmaktadır. Kontenjan artırmak yerine iş sahası genişletilmelidir. 2. yıl			

verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.			
S.14. Bir biyoloji mezunu olarak akademik çalışmalarda yer almayı ister miydiniz?	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	11	1	0
	%91,6	%8,3	%0,0
Y.14. Akademik çalışmalarda yer almak isteyen mezun sayısı oldukça fazladır. Bu durum akademik çalışmaların çokluğunu ve bilinçli akademisyenlerin varlığını kanıtlar. Biyoloji Bölümü akademik personelin bilinçli olması öğrencilerin daha elverişli ortamlarda eğitilmesine katkı sağlayacaktır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%96,67	%3,33	%00,00
S.15. Bir biyoloji mezunu olarak biyologların organizasyonlarını yeterli buluyor musunuz?	2012-2013 eğitim -öğretim yılı		
	1	6	5
	%8,3	%50,0	%41,6
Y.15. Biyoloji mezunları ekseriyetle yapılan çalışmaları yeterli bulmamıştır. Yeterli olmasında hem sağlam iş imkânları hem de eğitim şartları önemli rol oynamaktadır. Düzenlenen organizasyonların artırılması nitelikli bilimsel ortamların hazırlanmasına ve kişilerin gelişimlerine katkıda bulunacaktır. 2. yıl verilen cevapların oranlarında kısmen değişme olmakla beraber sıralamada bir değişme olmamıştır.	2013-2014 eğitim -öğretim yılı		
	%3,33	%70,00	%26,67